

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 13 januar 1939

God. X • Broj 2.

OVČIJI I LAVLJI IDEAL

Na jugu Francuske, u Provansi, izlazi revija »Cahiers de Contadon«, kojoj na čelu stoji francuski pisac, Jean Giono, poznat i kod nas, kao jedan od šefova ekstremističke literarne avangarde, izraziti komunist i pripadnik t. zv. naturističkog smera. U jednom od poslednjih brojeva tog lista, objavljen je dijalog između žene i Jean-le-Bleu (pseudonim Jeana Giona), u kome se nalazi i ovaj neobično karakteristični i — moramo odmah kazati — odvratni pasus:

»Jean-le-Bleu: Da, jedina je pobjeda život!

Zena: Ali šta onda, ako nas Nemačka napadne? Šta da radimo onda?

Jean-le-Bleu: Moramo otkazati poslušnost ratu. Što nam se može gore dogoditi, ako nas Nemačka napadne, nego li da budemo morali postati Nemci? Što se mene tiče, radije volim da budem živ Nemač, nego li mrtav Francuz. Mussolini i La Pasionaria kažu, da je bolje živjeti jedan dan kao lav, nego li sto godina kao ovca. Ja naprotiv kažem da radije živim sto godina kao ovca, nego li jedan dan kao lav.«

Malo što može da okarakteriše žalosno raspoloženje koje vlada u jednom delu francuske javnosti, kao ovo zaklinjanje na OVČIJI IDEAL, iz ustiju pisca, čija se dela gutaju od drobnog dela savremene francuske javnosti, među kojoj ima nažalost dosta omladine. Ona nas potseća i na reč, koja je, pre nekoliko godina pala na kongresu francuskog učiteljstva, a u kojoj se tvrdilo, da treba radije primiti ropstvo nego li rat, — a kojoj su u poslednje vreme sekundirale i ostale izjave, ne samo na strani ekstremista, već i u krugovima centra, pa čak i desnice; a po kojima je trebalo žrtvovati i čast i ponos nacije, radije nego li da se to oružjem brani. G. Giono ustaje čak protiv svoje sumišljenice, poznate španske levičarke, Pasionarie, zato što propoveda potrebu oružane odbrane, dok on prima i najgore poniženje, pa je pripravan da napusti i jezik kojim piše, te da postane član tuđeg naroda, radije nego li da riskira, ma i najmanji delić svog politronskog mira i svoga životnog blagoutrobija!

Kao što se dakle vidi, ta pojava karakteriše krajnju moralnu i duševnu poašt, koja je kod krajnjih komunista doduše najakutnija, ali koja se javlja i u drugim sredinama, i kojoj francuska javnost treba odlučno da stane na put, ako želi da svoju zemlju izvede iz krize koja se poslednjih meseci tako drastično manifestovala.

Mi razumemo slobodu štampe i mišljenja, ali ni najšira sloboda ne dopušta na pr. pornografiju, nepristojnost i atentat na javni moral. A to što je g. Giono napisao, pretstavlja gore od pornografije, jer nema te sablazni koja bi mogla da se meri sa ovakvim izopačenim otkrivanjem najpodlijih instinkta u čoveku, a sve to pod maskom nekakve ideologije, razuma, srca i umetnosti! Ako zakon ne dozvoljava pozivanje na ubistvo čoveka pojedina, kako može da trpi ovakvo pozivanje na ubijanje čoveka uopšte, na pretvaranje tog čoveka u ovca, koja nema većeg zadovoljstva nego li da jede, i većeg ideala nego li da takvoj vrsti životarenja žrtvuje i otadžbinu i slobodu i sve?!

Bogu hvala, u našem narodu ne bi mogao da se pojavi ni najveći ekstremist koji bi se usudio da takvo što napiše. Mogu kod nas da postoje različiti pogledi i strujanja, ali nema tog Srbina, Hrvata i Slovenca, tog Jugoslovena, koji bi pristao da se odrekne čitavog sebe i da ga drugi narod zarobi, zato, da može da živi životom — ovce. Naš narod je radije na kocima umirao, nego li da dobije najviše počasti od protivnika; a u poslednjem ratu je bio pripravan da šav izgine, radije nego li da pristanu da bude rob.

Tako će i ostati! Sokolstvo, kao nosilac viteških tradicija, prvo je tu, da ne dozvoli da bilo kakav Giono (sa leve, ili sa desnice) stane i među našu omladinu da širi ovčije ideale, umesto ljubavi za častim mirom, koja, baš zato, znači i spremnost da se taj mir časno brani! Naš moral ne traži da budemo lavovi zato, da razdiremo ovce; ali ni to da se pretvorimo u ovce, koje lavovi mogu komotno, kad god im se prohte, da razderu. Naši heroji su bili lavovi zato, da svoju slobodu brane od drugih; a sokolsko vaspitanje treba da u našoj omladini gaji moral Obilja, braće Jugovića i cara Lazara, moral Zrinjskog i Matije Gubca, moral koji je, preko lavljih podviga, a ne preko ovčijih ideala, doveo do oslobođenja i ujedinjenja; moral koga je veliki humanist i pacifist, Masaryk, tako sjajno definisao rečima: »Ima nešto što je još strašnije od rata, a to je izgubiti slobodu!«

Badnjak u Savezu SKJ.

Prema starom običaju, doneseni su, na Badnji dan, iz Košutnjaka i sokolski badnjaci. Sokolska konjica, vojska i građanstvo, dopratili su prvi badnjak u prostorije Saveza Sokola

la K. J. na Terazije, gde su badnjačare dočekali članovi uprave Saveza, sa zamenikom starešine Br. Milivojem Smiljanićem na čelu. Sakupljene vojnike i Sokole pozdravio je br. Smiljanić srdačnim govorom, ističući da je Sokolstvo uvek nastojalo da

Badnji dan u Dvoru

I ove godine izvršena je tradicionalna svečanost prenošenja badnjaka u Dvor na Dedinju, kojoj su prisustvovali Nj. Vel. Kralj Petar II, Nj. Vis. Knez Namešnik Pavle i članovi Kraljevskog doma. Pored vojske, u povorci je učestvovala i povorka građana, zatim predstavnici raznih viteških organizacija, među

Nj. V. Kralj Petar II.

kojima se naročito isticalo naše Sokolstvo. Povorku su u dvoru sačekali Nj. V. Kralj, Nj. Vis. Knez Namešnik, Njihova Visočanstva Prinčevi Tomislav i Andrej, Nj. Kr. Vis. Kneginja Olga, te Kneževići Aleksandar i Nikola i princeza Jelisaveta. Po starom pravoslavnom običaju, Kralj je posuo badnjak žitom i bonbonama, našto su badnjačari čestitali Kralju i Kraljevskom domu božićne praznike.

Rodendan Nj. V. Kraljice Marije

Na rodendan Nj. V. Kraljice Marije, održane su službe božije u bogomoljama svih veroispovesti u državi, a u mnogim varošima su priredene i naročite svečanosti. U svim tim svečanostima, gdegod postoje sokolska društva, uzeli su u prvom redu učešća i Sokoli, manifestujući za dug život i sreću Nj. V. Kraljice Marije i čitavog Kraljevskog doma.

očuva sve lepe narodne tradicije i običaje, među kojima svetkovanje Badnje večeri uzima jedno od prvih mesta. Na to je čestitao vojnicima svih rodova i Sokolima sretno božićne praznike te posuo badnjak žitom i vinom. Posle toga su vojnici bili počašćeni i, uz pevanje narodnih i božićnih pesama, se razišli.

Badnjak je bio odnesen i u pojedina sokolska društva u Beogradu, gde je također bio svečano dočekan.

IDEJE I ŽRTVE

Uvodničari celokupne svetske štampe, opraštajući se sa Starom godinom, ustanovili su gotovo jednoglasno da je ona bila veoma burna, svakako najburnija posle Svetskog rata, i da je ostavila teško nasleđe 1939 godini: neugašene ratne požare na nekoliko mesta, opšti nemir i nespokojsvo u celom svetu i velike poremećaje u samoj Evropi. Ono što naročito obeležava prilike u trenutku prelaza iz Stare u Novu godinu, to je opšte slabljenje duha ljudske zajednice, duhovna netrpeljivost, i isključivost, i ponovo probudene težnje nekih naroda za proširenjem svoga duhovnog i materijalnog uticaja u svetu i za novom podelom svetske vlasti, primenom ideje t.zv. »životnog prostora«.

Da je u takvoj atmosferi borba ideja nemilosrdna i bez skrupula, da su sukobi pojedinih narodnih, socijalnih i političkih grupa do krajnosti oštri i bez pošte, potpuno je razumljivo. Gde se ne cenije ne poštuje čovek kao čovek, kako se može ceniti i poštivati tuđe mišljenje i tuđ život? U doba intelektualnog sektaštva i intelektualnih dogmatizama, koji često služe samo kao koprena i magla, iza kojih se kriju najgrublji materijalni interesi, ne može biti slobode, tog osnovnog uslova za svaki istinski napredak.

Poznati engleski publicista, Blair-Fish, rekao je, krajem 1937 godine, govoreći o suštini demokratije, da je njena disciplina dvostruka: trpeljiva lojalnost manjine prema pravu većine, da vlada nad njom, na način koji se njoj — manjini — ne sviđa; i još više, trpeljiva lojalnost većine prema pravu manjine da nastoji da postane većina; — da je jedna od ovih disciplina uslovljena drugom, i da britanski narod ima svoju veličinu i moć da zahvali jedino ovakvom shvatanju demokratije, koje se može sažeti u jednu rečenicu: »Ne slažem se ni u jednoj reči s tobom; ali ću do smrti braniti tvoje pravo da kažeš što si rekao!«

Grof Kaur, koji je celog svog života bio veliki liberal, u engleskom smislu reči, izrekao je u sustini istu misao kada je, pedesetih godina prošloga veka, u vreme kada ga je u parlamentu, u palati Karinjano u Turinu, opozicija žestoko napadala zbog njegove nacionalističke politike, na primedbu jednog od svojih sledbenika: »Vaš zadatak bi bio mnogo lakši pod jednim apsolutističkim režimom«, vatreno odvratio: »Vi zaboravljate da ja ne bih hteo biti ministar u jednom apsolutističkom režimu, i da to, u ostalom, ne bih mogao biti. Ja sam ono što sam, jer imam sreću da sam ustavni ministar!.. Parlamentarna vlada ima svojih mana, kao i sve druge vlade, ali je ona ipak najbolja. Ja mogu gubiti strpljenje pred izvesnim opozicijama, pa da ih i plaho odbijem; ali kada o svemu razmislim, čestitam sebi što imam sa njima da se borim, jer mi daju povoda da što bolje prečistim svoje ideje, da pojačam svoje napore, da bih ubedio javno mišljenje. Jedan apsolutni ministar nareduje; dok ustavni ministar mora da ubeđuje, da bi ga poslušali. Ele, ja želim da ubeđim, da sam u pravu. Verujte mi: i najgore skupštine su bolje od najlepših čekaonica.«

Danas su ljudi u različitim zemljama beskrajno daleko od ovakvih shvatanja i moglo bi se gotovo reći da je — pored svih prelaza, nijansa i šatiranja — baš na tome naprsto duhovno jedinstvo čovečanstva, pu-kao jaz u ljudskom društvu i nastao raskol među narodima i državama, među pojedinim društvenim redovima i socijalnim grupama. Čine se napori sa izvesnih dobronamernih strana, da se taj jaz premosti i da se, uz održavanje tih duhovnih suprotnosti, omogući koliko-toliko snosljiv život jednih pored drugih. Godina 1939 svakako će pokazati da li je to, i u kolikoj meri ostvarljivo.

Za sada svakako ostaje, kao osnovna činjenica u svetu, velika netrpeljivost i velika agresivnost na mnogim stranama, i između pojedinih država i naroda, i unutar njih. Građanski ratovi, pobune, nasilja, političke borbe zaoštrene do krajnosti, spoljašnji su znaci takvog stanja. Nemirovna je posledica toga, da danas u borbi ideja više odlučuje spoljašnja gruba sila i neškrupolozna, makijavelistička lukavost, nego li ubedljivost stvarnih dokaza i unutrašnja vrednost samih ideja. Zato je danas ta borba skopčana sa tolikim stradanjima i sa tolikim žrtvama, i to naročito i u prvom redu onih, koji se u toj borbi drže viteških načela i služe samo duhovnim oružjem, otvoreno, časno i pošteno.

Zato je danas i položaj našeg Sokolstva tako težak; zato je danas i sokolski rad skepčan sa tolikim bolnim žrtvama. Sokolstvo je od početka svoga, već po svojoj suštini, uvek bilo narodno, jugoslovensko, slovensko, slobodoumno, napredno i demokratsko, i u svome radu i u svojoj borbi uvek se služilo duhovnim oružjem, snagom svoje ideje. I dok je, budeći narodnu svest, moralo pod tuđinskim jarmom da krči put narodnoj slobodi, ono je od tuđinske ruke bilo proganjano ne samo zbog svoje nacionalne oslobodilačke misije, nego i zbog svojih naprednih i slobodoumnih ideja. Njega i danas stiže ista sudbina. Zato što je široko nacionalno, zato što je slovensko, zato što je napredno i slobodoumno, njega biju udarci sa mnogih strana. I zato što je danas netrpeljivost velika, i zato što je, i nacionalno i socijalno i kulturno sektaštvo danas do paroksizma razbuketalo strasti, ti su udarci besni i bez milosrda. Sokolstvo mirno i stojički trpi i podnosi te udarce, ali ne odstupuje od svoje sokolske linije. Ono je puno poštovanja i ljubavi prema žrtvama koje podnosi, ali je spreman i na nove žrtve. Svi sokolski borci i radnici, koji stradaše zbog svoga sokolskog rada, dobro znaju da iza njih stoji u punoj ljubavi i solidarnosti celokupno sokolsko bratstvo, dana njih misli i da ih neće zaboraviti.

Sokolstvo je i u prošlosti dalo bezbroj dokaza da ume i da hoće da se bori za svoje ideale. Sokolstvo će isto tako i u sadašnjosti i u budućnosti dokazati da ume i da hoće da radi i da saraduje, a po potrebi i da se bori za svoje sokolske i nacionalne ciljeve.

Dr. V. B.

NAŠA PISANA REČ

Nekada su se pokreti stvarali živom, usmenom reči. Misao se prenosila od čoveka do čoveka, a onda od kolena do kolena. Prenosila se teškom mukom, skoro uvek nakazno: preuveličana ili umanjena, izmenjena ili pogrešna.

I danas živa reč mnogo vredi, naročito pred masom. Ali od kad je štamparska tehnika stigla do rotacije, pomoću koje se cele novine izbacuju u jednoj sekundi — pisana reč dobija presudni značaj za sve socijalne pokrete. Pisana reč postaje sila, što u sebi nosi svetlost sunca ili gustu tamu noći. Sila, što poput mača nemilostivo reže dobro i zlo, sve prema tome u čijim se rukama nalazi.

Nije zato potrebno napominjati od kolikog je značaja naša pisana sokolska reč. U našim sokolskim rukama ona sobom nosi sunčanu svetlost, ona greje, hrabri i uzdiže sokolske duše širom domovine. Ona nas uči sokolskoj misli, ona nas obaveštava o svima sokolskim događajima, ona nas vezuje snagom porodične jednokrvnosti.

I sve je tako, što se tiče te pisane sokolske reči. Što se nas tiče, nažalost nije tako. Koliko puta je naša reč ostala pusta! Koliko puta nepročitana, pod prašinom! Koliko puta je ostala da izbledi u samoj administraciji! Nije uvek našla sokolski dom i nije uvek bila pročitan, čak ni od onih, koji bi je po dužnosti morali čitati.

Dalje ne bi smelo tako da bude. Pre svega naša sokolska štampa ima u savremenim prilikama neocenjive vrednosti, a ta vrednost veća je ili manja samo od toga, koliko ljudi iza te štampe stoji. Koliko ljudi, što je pišu i koliko ljudi što je čitaju. I baš na ovome leži sav problem: uspostaviti jedan živi i trajni kontakt između sokolskih pisaca i sokolskih čitalaca. Samo u najkraćim crtama da merimo jednu i drugu stranu.

Nije bilo lako stvoriti kadar sokolskih pisaca. Vreme u kome živimo, teška životna borba, oskudna sokolska sredstva, sve je to doprinosilo da imademo samo maleni krug pisaca. I to povremenih pisaca. Bez stalnih saradnika, bez naročito utvrđenog sistema, kako za dobijanje novih snaga tako i za stvaranje utvrđenog plana za razvijanje štampe, — mi već godinama i godinama rešavamo problem izdavanja sokolskih listova.

Pri tome rešavanju gotovo uvek smo se spotakli na pitanju čitalaca sokolskih listova. Ako bi ko želeo lake ruke da skinu sa dnevnog reda ovo pitanje, mogao bi možda reći da ono stoji u neposrednoj povezanosti sa kvalitetom sokolskih pisaca, a sa lakom uzrečicom: »kako se piše, tako se i čita«. Ali kažemo, to je rešenje lake ruke. Ljudi pišu kako znaju i koliko mogu, a čim bi neko primetio da to pisanje nije dobro, ništa ne bi prečilo, da on sam uleti u red pisaca, te da svojim umom i svojim perom digne nivo pisane sokolske reči. Nema sumnje da ne postoji u svetu ni jedna novina niti časopis, gde bi sve misli i svi članci bili potpuno ravni ili bi svima čitaocima podjednako godili. Neki su slabiji neki jači, neki manje neki više ispravni. Uvek je to tako bilo u svakoj štampi i tako će biti. Zato ne može jedino to da bude u prvome planu. Svakako da su pisci u jednome listu duhovna srž, da oni zračke kroz svoje redove i svoje reči, da su vazda prvoborci, kako istine za sadržinu tako i estetike za izlaganje misli. Ali treba da imaju za koga to da čine, treba da imaju veliku vojsku čitalaca, treba da im ta vojska daje podršku time što će vazda — a to će reći u dugom nizu godina — stajati nepokolebljivo uz njih.

Tako u krajnjoj liniji ipak dolazimo do čitaoca. On je ipak stožer oko kojega se obrće svaki list. Nije reč samo o materijalnoj potpori, izraženoj u vidu pretplate. Radi se o jednoj velikoj povezanosti svih sa svakim, povezanosti centra sa terenom, povezanosti brata sa bratom, sokola sa sokolom. Jer, kako se može zamisliti uspeh jedne naše novine kad ona nema korena u članstvu. Čak nema korena ni u po nekim našim jedinicama . . .

Kratko i jasno: svake nedelje pisana sokolska reč mora da zasia na sokolskom piscem stolu, ili na sokolskoj tezgi, ili na sokolskom plugu. Svake nedelje i to ne samo u jednoj godini, već u neprekidnom nizu godina, stalno i većito. Samo to je ono što je zdravo, što zbilja rešava problem u suštini. Sa mnogo čitalaca, sa mnogo čitljivih boraca, sa mnogo hiljada onih što znaju šta se piše — samo sa njima se može računati u sokolskoj štampi. Radi njih, tako svesnih i tako mnogobrojnih, naći će se i dobrih sokolskih pisaca i dosta sokolskih sredstava za jednu uzornu štampanu reč.

Zaključak svega bio bi: naša pisana reč treba da nađe iskru u kamenu! Zalud kresanje bez kamena! Zalud iskrice bez plamena! Zalud plamena bez stalnoga žara u svakoj našoj jedinici i u svakom našem bratu pripadniku!

M. Stanojević

I pored velikog povećanja opsega lista i dareko obilatijeg štiva, pretplata na „SOKOLSKI GLASNIK“ ostaje i dalje SAMIH 50 DIN. GODIŠNJE!

Već samo to treba da vas pobudi da pretplatu za god. 1939 odmah pošaljete i da „SOKOLSKOM GLASNIKU“ potražite što veći broj novih pretplatnika!

Smrt br. B. Sunajkovića

Na zagrebačkoj klinici je umro, 3 januara, D-r. Branko Sunajković, bivši načelnik odeljenja za socijalnu politiku i narodno zdravlje u Drinskoj banovini, koji je dugo vremena bio zamenik starešine sokolske župe Sarajeva, a neko doba i starešina društva u Sarajevu.

Smrću brata Sunajkovića Sokolstvo gubi jednog od najodanijih pristalica i najrevnosnijih pionira. Još u ranijem, hrvatskom Sokolstvu, naročito u bjelovarskoj župi, isticao se br. Sunajković svojom agilnošću, dok je u Sarajevu postao duša čitave društvene aktivnosti, naročito na polju humane akcije. Na njegovu inicijativu pokrenuli su, godine 1932, Sokoli akciju za pomoć nevoljima, u kojoj je sakupljeno oko pola miliona dinara. Brat Sunajković je morao pred nekoliko godina, nažalost, da prekine svoj plodonosni rad u Sarajevu i da ostavi sa bolom tu varoš, zato što mu je učinjena gorka nepravda i što je, protiv svoje volje, premešten iz Sarajeva.

Vest o smrti brata Sunajkovića izazvala je u sarajevskom Sokolstvu najdublju žalost, pa se je na svečanoj komemoraciji, starešina župe Dr. V. Besarović, vrlo toplim rečima setio uspomene zaslužnog brata.

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Beogradska sokolska župa završila je akciju oko prikupljanja dobrovoljnih priloga u naravi, za zimsku pomoć. Akcija je vrlo lepo uspešla, tako da će se, sa do sada sakupljenim prilozima, pomoći oko 1500 lica. Pošto je, međutim, utvrđeno, da Sokoli nisu mogli da obidu sve kuće, a neki pojedinci nisu spremili pakete, to će se dobrovoljni priloci i dalje primati, pa se mole svi ljudi plemenita srca, da ih šalju na adresu Sokolske župe Beograd, Balkanska ulica 17.

Za sokolski dom Dr. Laze Popovića, u Srem, Karlovcima, dala je Narodna skupština iznos od 120.000 din.; zatim je dunavska banovina dala 60.000 din., opština Srem, Karlovcima 35.000 din., a predsednik Narodne skupštine, Dr. Čirić, darovao je, od svojih sredstava, 20.000 din. Ovaj sokolski dom biće otvoren prilikom 35-godišnjice sok. društva i nosiće ime njegovog osnivača, našeg zaslužnog sokolskog pionira, Dr. Laze Popovića.

Sokolsko društvo Pančevo uputilo je proglas na sugrađane i na čitavu rodoljubivu javnost, za prikupljanje doprinosa za gradnju sokolskog doma u Pančevu. U tu svrhu izradilo je posebne statute prema kojima postoje veliki dobrotvori doma, zatim, obični dobrotvori, pa osnivači, pomagajući i td. I mi sa svoje strane najtoplije preporučamo ovu akciju bratskog društva Pančevo.

Sokolsko društvo Ljubljana—Moste pokrenulo je akciju za zidanje sokolskog doma i već je počelo sabirati priloge u tu svrhu.

Sokolsko društvo Pakrac, održalo je prednjački tečaj za članice i starije naraštajke. Tečaj je vodila Savezna prednjačica sestra Tončka Štitarjeva.

Tečaj je pohađalo 16 sestara. Odlična sprema, nesalomiva volja i svestrana sokolska obrazovanost sestre Štitarjeve okupila je polaznice tečaja, da su brzo u njoj uvidele u punom smislu reči pravu sestru, nastavnicu, i majku.

Ovaj tečaj je za naše društvo od vrlo velikog značaja, pa mu je uprava na čelu sa starešinom bratom Apolinarijem Magovcem poklanjala punu pažnju.

Toplo blagodarimo našim pretpostavljenima koji omogućuju da se tečaj održi.

Sokolska četa Bratiškovci, u šibenskoj župi, je zasadila veliki voćnjak i šumu Kralja Petra, sa preko

1000 stabala; zatim je izgradila spomen-česmu Kralja Aleksandra I, a osim toga je postavila i temeljni kamen za novi sokolski dom, kojom prilikom je priredena vrlo lepa svečanost.

Članstvo sokolske župe Karlovac prikupljalo je priloge za gradnju jedne česme u mostarskoj župi, koja je ovih dana dovršena.

Sokolsko društvo Mandalina je, kao i uvek, vrlo agilno, zahvaljujući svesti svojih članova i potpori ratne mornarice, koja u Mandalini ima svoju bazu. Pored ostalih priredaba, naročito je uspele veće Nove godine, kojom prilikom je prikazana originalna šaljiva igra, iz mandalinskog žižveta, pod naslovom »Mandalinski akvarel« a u kojoj ima mnogo šale i zdravog patriotskog i sokolskog duha. Društvo je održalo svoju glavnu godišnju skupštinu 8 januara, koja je vrlo lepo uspešla, a za 11 februara određen je društveni ples. Pored toga društvo će proslaviti ove godine i svoju 35-godišnjicu.

Sokolsko društvo Paraćin dobilo je 20.000 din. pomoći od moravske finansijske direkcije u Nišu, za opravku sokolskog doma.

Pred izvesno vreme je brat Dragić P. Radosavljević, policijski zvanik iz Sarajeva i član Sokolskog društva Matica u Sarajevu, inače rodom iz Velikog Popovića, na svečan način ispunio zavet Petrove Peteljke i osvetio je spomen česmu koju je podigao o svome trošku u Jagodini, a koja je koštala oko 3.500 dinara.

»Jugoslovenska Pošta« javlja iz župe Dubrovačke, da je tamo nedavno umro Nikola Simatović, vrlo poštovan čovek, koji je u momentu kada se osetio slabo, pozvao k sebi tamošnjeg sveštenika. Međutim, sveštenik Mika Arburčić nije nikako hteo da se odazove želji bolesnikovo i njegovih roditelja, ma da su ga nekoliko puta uzastopce pozivali. Tako je Simatović umro bez sveštenika a ni sutra dan, pri sahrani, župnik nije našao za potrebno da izrazi sažaljenje porodici. »Jug. Pošta« primećuje: »Sve je to radi toga, što je poč. Simatović bio član Sokola!«

PROSTE VEŽBE

Proste vežbe za članstvo u naraštaj šalju se samo uz, unapred poslat novac (u markama), ili na čekovni račun Saveza Sokola KJ. broj 53.600.

Sokolski i narodni domovi

(Svršetak)

b) Sokolska vežbaonica može dobro poslužiti i za redovnu nastavu jednog školskog odeljenja, iako su njene razmere veće od razmera uobičajene učionice. Vežbaonica će služiti za školske svrhe do 16 časova, a posle 16 časova, svake nedelje i svakog praznika ceo dan, sokolska vežbaonica će služiti za sokolske potrebe. Za vreme sokolskog vežbanja moraću se školske klupe smestiti u neku učionicu. Takvo prenašanje klupa nije baš najprikladnije, ali nije ni neka naročita smetnja.

c) Sokolska vežbaonica može kod većih škola dobro poslužiti i kao školska vežbaonica, ili kao dvorana za svečanosti, crtanje, domaćinske tečajeve i slično.

d) Kada se u sokolskoj vežbaonici priređuju sokolske ili druge priredbe, u vreme kada se u školi ne radi, moći će se neka školska učionica koristiti kao garderoba, ili za smeštaj vežbačkih sprava.

e) Sporedne prostorije sokolske vežbaonice — svlačionica, praonica (tuševi i umivaonici), nužnici — služiće bez svake uzajamne smetnje i za sokolsku jedinicu i za školu.

f) Poslovnica sokolske jedinice može služiti i kao učiteljska kancelarija; jer se poslovanje sokolske jedinice vrši u glavnom pred večer.

g) Praonica (tuševi i umivaonici) može se i tako urediti, da služi kod priredaba kao pozornica. Kao pozornica bilo sokolskoj jedinici bilo školi.

h) Kako se pozornica retko koristi to se ona može vezivati ili sa čitaonicom ili sa poslovnicom sokolske jedinice.

i) Treba težiti da se u sokolsko vežbalište rasporede odmarališta i šetališta kako bi samo vežbalište bilo obuhvaćeno zelenilom. Sa druge strane, uz svaku školu treba predvideti školski vrt i rasadnik. I opet se ovo dvoje može uspešno vezivati, a da nesmetano služi za ove svrhe.

k) Kada se učini uporedba nabrojanih prostora i prostorija, onda se vidi da je svaki od tih prostora i prostorija iskorišćen najmanje za dve svrhe. Prostor i prostorije koje služe sokolskoj jedinici vezani su sa onima koji služe za potrebe škole, a da kod toga ne trpi štetu ni sokolska jedinica ni škola. Takav bi objekt mogli nazvati **Narodni dom**, ti-

pa: sokolska jedinica i škola. Već i ovakav narodni dom biće daleko ekonomičnije iskorišćen nego je to slučaj kod čistog sokolskog doma.

2) Prema Zakonu o obaveznom fizičkom vaspitanju, u skoro će vreme biti dužnost svake opštine, da se brine o telesnom vežbanju omladine do navršene 20 godine života. To se namerava sprovesti u prazničkim tečajevima. Raspored rada sokolskih jedinica može se tako udesiti, da se omogući rad prazničkih tečajeva. Ni sa strane škole neće biti smetnje, jer se nedeljom i praznikom u školi ne radi. I tako će narodni dom, tipa: sokolska jedinica i škola, biti još ekonomičnije iskorišćen.

3) Treba da, je težnja da se na svakom naselju stvori **narodno kupatilo**, koje će moći koristiti i sokolski pripadnici i učenici, ali i svi ostali meštani. Narodni dom, tipa: sokolska jedinica i škola, već sadrži jednu praonicu, kao i svlačionicu koja može istovremeno prihvatiti do 50 osoba. Pomenuta praonica bez većih poteškoća može se pretvoriti u kupatilo, ako se u njoj poveća broj tuševa. Iskorišćavanje kupatila imalo bi se tako odrediti, da se tim iskorišćavanjem ne smeta ni radu sokolske jedinice ni radu škole, što se takođe uz malo dobre volje može o-

stvariti. Tako se dobiva **Narodni dom, tipa: sokolska jedinica, škola i narodno kupatilo**. Uporedimo li ovakav dom sa narodnim domom, tipa: sokolska jedinica i škola, može se uočiti, da je tek narodni dom, tipa: sokolska jedinica, škola i narodno kupatilo u potpunosti ekonomično iskorišćen.

Na dobrovoljačkom naselju Karadordevo (pored Subotice) izgrađen je jedan takav narodni dom. Doduše taj dom je izgrađen od Mesnog školskog odbora kao škola, što u suštini ne menja stvar.

4) Na sličan bi način mogli izložiti **Narodni dom, tipa: sokolska jedinica, narodna čitaonica i narodna knjižnica**.

5) Narodni Dom tipa: sokolska jedinica i sportska udruženja, zahteva da se sokolsko vežbalište tako izgradi, da se na njemu nalazi kružno trkalište dugo 400 m i igralište 70 m × 105 m.

6) Dalje još postoje mnoge druge kombinacije, gde se za sokolski rad potrebni prostori i prostorije vezuju: pojedini delovi socijalnog parka — odmarališta, šetališta, narodne pljanje, dečija igrališta i vežbališta, dečiji vrtići, plitka jezera, plivališta, kupališta na plaži, klizališta itd.; letnja pozorišta; letnji bioskopi i bio-

sokopske dvorane; narodni univerziteti itd.

7) Konačno još postoji i taj slučaj da se za sokolski rad potrebne prostori i prostorije vezuju dve, tri i više nabrojanih institucija i uređaja; već prema tome dobivaju se razna rešenja narodnih domova. Kao primer iznećemo podatke o **Narodnom domu u Subotici**:

u domu su prvenstveno i dominantno predviđeni svi prostori i prostorije za sokolski rad;

u domu se nalazi osnovna škola koja ima 4 učionice. Škola se služi za telesno vežbanje sokolskim vežbalištem, sokolskom vežbaonicom i svim pomoćnim prostorijama, naročito kupatilom. Školske svečanosti i priredbe održavaju se, ili u sokolskom pozorištu ili na letnjem pozorištu. Školske učionice služe i za održavanje sokolskih tečajeva i drugih predavanja. Dalje, u vanrednim slučajevima, školske učionice služe i kao garderobe za publiku;

u domu je smeštena javna gradska čitaonica i knjižnica, kojom se takođe služi i sokolska jedinica;

sokolskim pozorištem, letnjim pozorištem, dvoranom za priredbe, sokolskom većnicom i gostionicom služe se raznovrsne ustanove i udruženja, kao i pojedinci;

Malo „razgovora ugodnog“ urednika „Sokolskog Glasnika“ sa braćom sokolima

Prvi broj preuređenog i uvećanog „Sokolskog Glasnika“ je izašao, članovi su ga već dobili i imali prilike da ga proslave, pa zato sada, — zbog daljnog uspešnog rada i procvata, — urednik želi da se sa jedinom braćom, a preko njih i sa svima sokolskim pripadnicima, malo bratski porazgovori, da im kaže nekoliko iskrenih reči i tegoba, pa ih zamoli da mu te tegobe olakšaju i da mu pomognu da idući brojevi budu još bolji i uspešnji.

Biće najbolje ako govorimo u primerima i ako upozorimo na konkretne slučajeve. Tako n. pr. zadesi smrt vrlo zaslužnog brata, koji je ujedno i poznat javni radnik, pa urednik „Sokolskog Glasnika“, sa punim pravom očekuje, da će mu brat prosvetar ili neko drugi iz toga društva, ili iz župe, odmah poslati vest o tužnom događaju; da će mu dati prikaz života i rada pokojnikovog; da će mu poslati jednu dobru sliku i opis pogreba itd. Ali pošto od svega toga nije dobio ništa, bio je primoran, da sam, prema novinskim vestima i prema sopstvenom sećanju, sastavi dopis i da ga objavi. I kad je dopis već objavljen, pa čak i zaboravljen, — čitavih petnaestak dana nakon tužnog događaja, „Sokolski Glasnik“ dobija, i od društva i od župe, vest o pomenutoj smrti, sa čitavim nizom slika sa pogreba i sa slikom pokojnika, koja je tako sitna, da se uopšte ne može iz nje napraviti kliše!

I sad zamislite, kakav novinski karakter bi mogao da ima list, koji bi tek nakon dvadesetak dana javljao o nekom događaju i to onda kada su ga već svi i drugi listovi registrirali? I kakvu bi zanimljivost mogli da imaju sokolski listovi, kad bi se oslanjali na takvu izvestiteljsku službu?..

Sličan slučaj dogodio se prilikom odlaska jednog uglednog brata starešine, iz jednog agilnog društva u Savaškoj banovini. I tu smo, zaobilaznim putem, uspeali da dobijemo izveštaj, bar osam dana nakon odlaska odnosnog starešine, dok smo od društvenog funkcionera dobili dopis o tome, tek onda kad je naš izveštaj već davno ugledao svetla!

A što da kažemo o međužupskim utakmicama u jednoj velikoj varoši Savske banovine, na kojima je uzelo učešća toliko ljudi od pera, prosvetara itd., a da mi o tim takmičenjima ne bismo ni do danas dobili izveštaja, da se nismo sami pobrinuli da ga, prema pričanjima jednog očevidca, sastavimo?!

I onda, nakon svega toga, primamo pre par dana pismo od jednog društva u Bačkoj, koje samo sto ne trazi da buemo razapeti, zato što smo ih tobože, u pitanju reorganizacije i povećanja „Sokolskog Glasnika“ — prevarili! Dopis veli da su primili prvi broj lista i da su bili „strašno razočarani“, jer je „sve njegovo preuređenje u tome, što su mu izmenjena slova i što je poslednja strana zauzeta oglasima“. Pisac tvrdi da ne vidi nikako »u čemu bi trebalo da se sastoji veliko povećanje opsega lista«, i nalazi naprotiv, da je »i po formi i po osegu i po sadržaju, ostalo sve po starom.«

Kao što se, dakle, vidi, mi ne želimo da krijemo ni zamerke, koje su nama upućene, već hoćemo naprotiv otvoreno da se i o njima porazgovorimo. A pošto, — i pored čitavog niza pohvala koje smo dobili, za novu reorganizaciju i proširenje lista, — možda još neko deli napred citirano mišljenje, to smo mu čak zahvalni što nam se dala prilika da, i njega i sve koji se eventualno slažu sa njime, uzmemo lepo bratski za ruku i da ih zamolimo da sednu sa nama za sto, pa — kad je već do merenja opsega, — da im lepo aršinom i slovo po slovo, pokažemo, koliko je, zaista, opseg lista povećan! Čak i kad ne bi postojala činjenica, da list sada ima šest strana, umesto četiri; da su slova daleko manja i da, prema tome, staje daleko više sloga; da umesto četiri stupca na svakoj strani, sada ima pet, i da su sve praznine u listu smanjene, — i najpovršnije prostorno merenje opsega bi pokazalo svakome, da u sadašnjem „Sokolskom Glasniku“ ima sigurno dva put toliko gradiva, koliko ga je bilo ranije! Neka se, uostalom, pogleda broj članaka i napisala, pa će se doći do istog zaključka; a da i ne govorimo o onom što je daleko važnije, — o raznolikosti tih članaka i sadržaja u opšte, o novim rubrikama itd.

Pismo, međutim, ide dalje i zamera nam zbog »čitave strane oglasa«, pa nam u docnijem izlaganju prigovara čak zbog — »merkantilnosti«. Drugim rečima, taj idealni brat zahteva da smo mi trebali list povećati, ne za 2 strane, već valjda za deset, i ne za jedan stupac po strani, već bog zna za koliko, pa sve to davati i dalje za 50 din. godišnje, o dričući se i oglasa i svakog drugog prihoda, a izdatke za sve to pokrivati — čime?!..

Kamo sreće da smo, ne jednu, već dve i tri strane oglasa mogli da dobijemo, pa da onda, umesto na šest

strana, dajemo list na osam i više strana, tako da dragi brat iz pitome Bačke bude bar onda u stanju da konstatira, da ipak nije ostalo »sve po starom«, već da ima i više i bolje!

Jer — da i to kažemo — naš cilj je bio da, pored povećanja i poboljšanja lista, — i po naslovu i po karakteru slova i po tehničkoj opremi, i po vrsti papira, damo »Sokolskom Glasniku« što više novinski, žurnalistički izgled, pa da tako list bude prijatan za čitanje i privlačan na prvi pogled, — što smo, sudeći po velikom broju jednodušnih pohvala (glas brata iz Bačke do sada je usamljen!) također postigli.

Da se razumemo, dakle: Za 50 Din. godišnje nije nikako moguće davati nedeljni list na šest strana (braća se mogu ubediti o tome kod svakog štampara na svetlu), ako se, pored vrlo uredne pretplate ne računava i sa oglasima. I zato, svi na posao, da nam nabavite i date što više oglasa, da nam nadete što više urednih pretplatnika, i da im sami date dobar primer! A onda će Savez SKJ. biti sretan, bude li mogao od našeg „Sokolskog Glasnika“ da napravi čak mali »Times«, pa da mu nade još nekoliko, još boljih urednika i saradnika, nego što ih ima sada!

To za danas. A pošto smo se u ovom broju porazgovorali sa braćom o tome kako ne treba, drugi put ćemo se, isto tako bratski i iskreno, porazgovoriti o tome, šta treba i kako treba!

Iz načelnništva Saveza SKJ.

SAVEZNI TEČAJ ZA SUTKINJE

U želji da se osposobi što veći broj sestara sutkinja, održavaće se savezni tečaj za suđenje, i to od 13 do 17 februara o. g. zaključno.

Na tečaj će se primiti iz svake župe po dve sestre, koje su već donekle upućene u suđenje. Završene tečajke imajuće dužnost da sude na saveznom utakmicama, ako se za to pokazuju sposobne.

Prijave za taj tečaj će se primati do 4 februara o. g.

SESTRAMA, ŽUPSKIM NAČELNICAMA.

Sednica Zbora župskih načelnica koja će se održati dne 27 o. m., počinje tačno u 9 sati ujutro, tj. jedan sat pre zajedničkog zbora, radi rešavanja ženskih pitanja.

IZVEŠTAJ O RADU ŽENA

Načelnništva sokolskih župa se mole da pošalju što pre izveštaj o radu žena u svojoj župi za godinu 1938. Taj izveštaj je potreban za izveštaj Saveza za glavnu godišnju skupštinu.

Smrt Sretena II. Obradovića

Na dan 10 o. m. preminuo je u Beogradu Sreten II. Obradović, major u penziji, vlasnik štamparije »Planeta« i jedan od veoma zaslužnih radnika na predratnom sokolstvu u Srbiji. Razvijajući svoj sokolski rad u značajnom periodu, koji je pretodio ujedinjenju našeg sokolstva i našeg naroda, pok. Obradović stekao je zasluge ujedno i kao jedan od prvih i značajnih neimara našeg današnjeg jugoslovenskog Sokolstva.

Kao tajnik Srpskog sokolstva, urednik »Sokolskog Glasnika«, »Mlade

Srbije« i »Sokolskog godišnjaka« i kao dobar i vredan organizator, pok. Obradović ostavio je trajnu brazdu u istoriji našeg Sokolstva, čija istorija će mu dati dostojno i zaslužno mesto.

Na sahrani brata Srete, koja je bila zaista dirljiva i koja je okupila velik broj pokojnikovih poštovalaca, oprostio se brat, Dr. Milorad Dragić, od dragog i zaslužnog brata, lepim govorom, u kome je, između ostalog kazao:

„Sreten Obradović je bio jedan od glavnih stubova i oslonaca sokolskog pokreta u Beogradu, prestonom gradu predratne Kraljevine Srbije. Na ovome poslu on nije bio sam. Čitavo jato elitnih mladih oficira Kraljevine Srbije, ponoseni elanom, poštenjem i nacionalnom verom u misiju male kraljevine Voždovog unuka Petra Karadorđevića, završujući beogradsku vojnu akademiju pošli su da sa puno oduševljenja i ljubavi prilože svoje mlade snage našem zajedničkom narodnom dobru i nacionalnom poslu.

Ponesen velikim vremenom, mladi poručnik Sreten Obradović stupio je u prve redove boraca sokolskog pokreta. Stupio je u sokolske redove upravo u ono vreme, u koje je duhovno talasanje naše nacionalne revolucije išlo ka svome vrhuncu. Trebalo je hitno prikupiti i koordinova-

ti našu nacionalnu snagu, sputanu lancima neprijatelja koji je ujedno želeo i tražio mogućnosti za uništenje jedinog slobodnog žarišta nacije, kraljevine Srbije. U takvim momentima, u danima aneksije Bosne i Hercegovine, u danima koji su pretходили Balkanskom ratu, Sokolstvo Beograda postalo je centar i stožer ne samo Sokolstva u Srbiji već i u ostalim krajevima, naročito u susjednoj Austro-ugarskoj.

U centru ove značajne sokolske i nacionalne akcije nalazila se i veoma ugledna sokolska ličnost Sretena Obradovića. Pokretan i vredan, preduzimljiv, žilav i pun nacionalnog poleta i vere, on postaje tajnik sokolskog pokreta u Srbiji. A kada su vode ujedinjenog srpskog Sokola iz Srema i Vojvodine, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Srbije 1910 godine izvršile stvarno ujedinjenje celog srpskog Sokolstva sa sedištem u Beogradu, Sreten Obradović kao urednik »Sokolskog Glasnika« postaje duhovni nosilac daljeg širenja sokolske ideje. I tako, kao vodeća radna ličnost ujedinjenog Srpskog Sokolstva, postaje poznat i voljen u celom našem Sokolstvu, u Srbiji i van njenih granica. Bela sokolska perjanica brata Srete, srpskog oficira i Sokola lepršala se od 1910 do 1912 u Beogradu i Kragujevcu, u Sarajevu, Zagrebu i u Pragu. A poslovi organizovanja celokupnog srpskog Sokolstva, sa uređivanjem »Sokolskog Glasnika« i izdavanjem početnog omladinskog sokolskog lista »Mlade Srbadije«, prolazili su kroz vredne i spretne ruke brata Srete.

Sokolski rad Sretena Obradovića i njegove veze sa našim sokolskim vodama iz bivše Austro-ugarske, bili su za vreme svetskog rata predmet sudskog raspravljanja na sokolskom velezajničkom procesu u Zagrebu. Sokolski idealni ujedinjenja, za koje je radio Sreten Obradović, ispunjeni su. A svi sokolski radnici i saradnici i dalje su nosili svoje breme umora i krst sudbine. Tako i brat Sreta. Kada su se posle rata pokrenule mašine njegovog preduzeća, možda mnogi koji su cenili napredan rad ovog velikog preduzeća, nisu ni slutili da je hujanje ovih mašina i zujanje motora bilo ujedno potrebno da zaglušni poneki dubok uzdah i tugu, koja se svila oko rodoljubivog srca Srete Obradovića.

U ime Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije klanjamo se odru brata Sretena Obradovića!

Sokolstvo traži cele ljude. Ko hoće da ga vodi, mora mu se sav posvetiti.

dvoranu za veslanje, mačevališta i strelišta, a zimi i klizalište, koriste, pored sokolske jedinice, i sportski klubovi i pojedinci;

kada se ne održavaju sokolski tečajevi, spavaonice se koriste kao sokolsko prenočište;

svekolike saobraćajne površine u domu rasporedene su tako, da se bez svake uzajamne smetnje mogu koristiti i od sokolske jedinice i od škole, a i od drugih institucija koje se koriste domom,

narodni dom podesan je za priredivanje raznovrsnih izložbi.

Narodni dom u Subotici potpuno je ekonomično iskorišćen, a da kod toga ipak potpuno nesmetano mogu da rade i sokolska jedinica a i druge institucije. Zato je taj dom sa pravom podignut iz sretstava gradske opštine. Narodni dom u Subotici predan je na 50 godina u posed i na rukovanje Sokolskom društvu u Subotici. Sokolsko društvo svršava sve potrebne poslove oko održavanja i iskorišćavanja doma. A pomenute institucije i udruženja doprinose potrebna materijalna sretstva za održavanje doma. Narodni dom u Subotici u mnogome odgovara savremenoj amerikanskoj građevinskoj tekovini, gde je — polazeći od potrebe i zahteva života — povezana škola sa

vežbalištem i »Field house«-om*), te tako dom u Subotici daje približno sliku potpunog narodnog doma.

Iz napred izloženog sledi odgovor na drugi deo postavljenog načelnog pitanja: kad ne postoje svi potrebni uslovi da se podigne vlastiti sokolski dom, za izvođenje sokolskog rada, može, pod određenim uslovima, dobro da posluži i Narodni dom. Za izvođenje sokolskog rada dobro će poslužiti samo onaj narodni dom, koji će ispunjavati sledeće osnovne uslove:

1) u narodnom domu mora raspored i razmer prostora i prostorija biti takav, da taj dom što bolje odgovara za izvođenje sokolskog rada. Zato u osnovnom rasporedu doma moraju dominirati potrebe sokolske jedinice. Ali, isto tako mora dom dobro odgovarati i za nesmetani rad drugih institucija koje se koriste tim domom.

2) Narodni dom treba svakako tako izgraditi, da se kod iskorišćavanja doma što više i što bolje zadovolji načelu ekonomičnosti.

3) Narodni dom moraju u dovoljnoj meri koristiti i takve institucije za čije se potrebe mora brinuti op-

*) Koch H.: Gartenkunst im Städtebau.

ština. Time će opština biti obavezna da snosi pretežni deo troškova i za podizanje doma i za njegovo održavanje.

4) Javne i privatne institucije za koje se opština ne mora brinuti, a koje nameravaju koristiti dom, moraju takođe doprineti odgovarajući doprinos za podizanje doma; isto tako one će morati stalno doprinositi za održavanje doma.

5) Zajedničko iskorišćavanje istog objekta može često izazvati mnoge nemile posledice. Zato treba osobito paziti kada se sređuju uzajamni odnosi među onima koji će koristiti narodni dom. Naročito treba nastojati, da se kod toga u dovoljnoj meri uvaži rad sokolske jedinice oko održavanja doma i oko podržavanja potrebnog reda u njemu.

Kod rešavanja najvažnijeg načelnog pitanja: da li se ima prvenstveno težiti da se podižu sokolski domovi, ili se — u pretežnom broju slučajeva — treba zadovoljiti da se izgrađuju narodni domovi, neka nas rukovode ove smernice:

1) Podizanje potpunih sokolskih domova (bili oni uzorni, vrlo dobri ili najmanji dozvoljeni sokolski domovi) bilo je i ostaće ideal kome tre-

ba težiti da se postigne, kadgod je to moguće. Jer, jedino u sokolskim domovima može se potpuno i nesmetano sprovesti sistematski sokolski rad. Ali istovremeno kada se rešimo da se podigne potpuni sokolski dom, treba da smo svesni i sviju posledica koje proizlaze iz takvog opredeljivanja.

2) U slučajevima kad jedinice ne raspolazu sa potrebnim mogućnostima za podizanje sokolskih domova, ili kada te jedinice ne mogu unapred osigurati i potrebna sredstva za redovno održavanje sokolskog doma, biće bezuslovno korisnije i uputnije da se, do podesnijih prilika, napusti težnja za podizanje sokolskog doma. Ali, ukoliko opet prilike dozvoljavaju, interesi sokolstva nalažu da se u takvom slučaju zadovoljimo odgovarajućim narodnim domom.

Dr. techn. Ing. Kosta Petrović

„Sokolskom Glasniku“ u X godini

Već deseto ideš leto među Sokolove, širiš našu miso svetu širom zemlje ove.

Preko reka i planina braću posećuješ, nove vesti ti im nosiš, na rad upućuješ.

Poznaju te svi Sokoli širom Otadžbine, svi te vole kao svoje sokolske novine.

U tebi je svega nači što Sokolu treba; potreban si svima nama, kao parče hleba.

Sada kad na pragu jesi svog desetog leta, želimo ti da rad tvoj sa uspehom cveta.

Sad nam jesi još millji u obliku novom, pa te zato pozdravljamo svi sa željom ovom:

Širi nam se na sve strane, ti naš miljeniče, poživi nam mnoge dane, »Sokolski Glasniče!«

— Joso Matešić

Iz slovenskog Sokolstva

Da li je Sokolstvo proglašeno za jedinu telovežbačku organ. u Češkoj?

Pred nekoliko dana su sve naše novine donele jednu vest DNB, da je vlada u Cenoslovackoj odlucila da Soko ucini jeanom organizacijom za telesno vaspitanje u zemlji, te da bi na taj nacin Soko bio podrzavljen.

Trazili smo potvrdu te vesti u ceskim novinama, ali je nismo nasli. Umesto toga, stvar, prema pisanju »Lidovih Novina«, od 11 januara, stoji ovako:

»Ministarstvo narodne odbrane uputilo je COS novu opisnu ponudu za preuzimanje citavog odbranbenog telesnog vaspitanja naroda. Radi se o tome da se u tom vaspitanju okupe ne samo svi sokolski pripadnici, vec i ostala lica koja stoje izvan Sokolstva, t.j. sva mladez od 6 do 17 godina, a odrasli do 30 godina, pa mestimicno i stariji.

List zalim veli da je nesumnjivo da ce Sokolstvo ovu ponudu prihvatiti, jer je ono najpozvanije za taj zadatak. Sto se pak tice detalja o nastojanjima da se spoji citavo telesno vaspitanje naroda, tu postoje jos mnoga zanimljiva pitanja, naročito u pogledu sudbine ostalih organizacija za telesno vaspitanje, ali te stvari nisu jos zrele za resavanje.

PORUKA ČOS ČLANSTVU

Cehoslovacka Obec Sokolska objavila je zvanični komuniké, u kome se kaže, da je u poslednje vreme pozornost javnosti u mnogoem obracena na Sokolstvo, te da se pronose najrazlicitiji glasovi o buducim zadacima Sokolstva itd. Pri tome se privatna misljenja i privatni predlozi prikazuju kao zvanični. Predsedništvo ČOS, koje savesno zastupa sokolske interese i koje pregovara o svima tim pitanjima sa državnim i društvenim faktorima, poručuje svoje članstvu, da, bez obzira na te glasove, udvostručiti rad u svojim jedinicama, prema određenom programu, da bi bilo spremno da izvrši zadatke, koje citavo Sokolstvo u još većem opsegu očekuju. Za Sokolstvo treba da budu merodavne jedino vesti koje dolaze zvanično od predsedništva ČOS.

PROTEST PROTIV RASPUŠTANJA SOKOLSTVA U SLOVAČKOJ

»Sokolski Vjesnik«, organ ČOS, donosi u broju od 11 januara tekst memoranduma što ga je ČOS uputila zemaljskoj vladi u Slovačkoj, a u kome najodlučnije protestuje protiv raspustanja Sokolstva u Slovačkoj i protiv konfiskovanja sokolskog imetka. Memorandum je objavljen na slovačkom jeziku, a poziva se na državni ustav, te citira paragrafe ustava i državnih zakona, po kojima izlazi da je akt slovačke vlade protiv Sokolstva protuzakonit i protupravan. Memorandum konačno podvlači da će ČOS upotrebiti sva pravna sredstva da delatnost Sokolstva i njegovu imovinu u Slovačkoj odbrani.

Poslednji broj »Sokolskog Vjesnika«, organa ČOS, donosi citav niz vesti iz Slovačke, o tome kako su bile oduzete pojedine sokolane i kako se sokolsko članstvo, sa tugom u srcu, moralo deliti od svojih domova, za koje su, toliko žrtvovali. Tom prilikom, »Sokolski Vjesnik« navodi, koliko je broj sokolskih pripadnika pao za slobodu Slovačke, i pita se, da li će sada, kada se u Slovačkoj širi geslo »Van sa Česima!«, biti ođagnani iz Slovačke i grobovi tih junaka, koji su poginuli za njenu slobodu. Dalje list tvrdi, da je 379 sokolskih pripadnika poginulo u borbama sa Madžarima, kad se je, g. 1918, spašavala Slovačka od madžarske vlasti. List citira i telegram što ga je starešina slovačkog Sokolstva u Americi, Jan Zeman, 14 decembra uputio predsedniku slovačke vlade, Dr. Tisu, a u kome, »u interesu dobrog imena Slovačke, apeluje na slovačku vladu, da odustane od raspustanja Sokolstva, koje američkim Slovacima leži toliko na srcu.« Pa i pak, i taj korak slovačkog rodoljuba bio je uzaludan! Dogada se, šta-

više, da Sokoli iz Bratislave idu u obližnju Peteržalku, koja je pripala Nemačkoj, da tamo vežbaju u prostorijama nemačkog »Turnvereina« i da su tamo vrlo dobro primljeni; dok im je naprotiv u Slovačkoj, gde nemačka turnerska društva nisu bila raspuštena, zabranjeno svako delovanje.

U vezi sa time, zanimljive su informacije »Nedeljnog Lista« o intervenciji sokolskih predstavnika kod predsednika slovačke vlade, Dr. Tisa, da se raspustanje Sokolstva obustavi. Kad su predstavnici Sokolstva Dr. Tisu spomenuli, šta je sve Sokolstvo žrtvovalo za Slovačku i koliko je Sokola svoj život dalo za slovačku slobodu, Dr. Tiso je odgovorio, da su ti argumenti »prilično sentimentalni«.

U isto vreme dolazi i vest »Prager Tagblatta«, da je Nemački telovežbački i sportski savez sklopio sporazum sa slovačkim sportskim savezom, prema kojemu je nemački savez priznat za predstavnika svih nemačkih društava koji neguju sport i telesno vaspitanje u Slovačkoj; da taj savez uživa u Slovačkoj punu autonomiju, te da može da se učlani u jednu od župa nemačkog saveza za telesno vaspitanje u Rajhu. Taj nemački savez ističe naročito tesnu saradnju sa slovačkim i madžarskim telovežbačkim savezom.

PRORAČUN ČOS ZA G. 1939

Cehoslovacka Obec Sokolska odobrila je proračun za iduću godinu, koji iznaša oko 10.000.000 din. izdataka i isto toliko prihoda. Najvišu stavku tvore izdatci za izdržavanje stalnih telovežbačkih škola, u Tyršovom domu, u Pragu. Izvršni odbor ČOS odobrio je također program za vežbanja i takmičenja iduće godine. Bila je odobrena suma od 425.000 Kč, za telovežbačke škole, i suma od 300.000 Kč za telovežbačku delatnost. Za godinu 1939 je predloženo 50 telovežbačkih škola, za muškarce i žene. Što se tiče takmičarske aktivnosti, dolaze u prvi red u obzir takmičenja muškog članstva ČOS na spravama i u prostim vežbama, kao i takmičenje ČOS žena.

ČOS je nedavno kupila još dve stare kuće u blizini Tyršovog doma u Pragu, koje će porušiti i na njihovom mestu će zidati novu palatu, koja će predstavljati proširenje Tyršovog doma i služiti za kancelarije i za stanovanje nameštenika ČOS.

OKO OŠTAVKE DR. KLINGERA

Pošto su na načelnika ČOS, Dr. Klingeru, u poslednje vreme objavljivi u izvesnim listovima žestoki napadaji, Dr. Klinger je poslao prošlih dana listu »Narodni Osvobozeni« dopis, u kome kaže da je on već dva puta uputio pismo prednjačkom zboru i odboru ČOS, u kome im najavljuje da ne želi da bude u god. 1939 biran za načelnika; ali ni prednjački zbor, ni odbor ČOS, nisu tražili od njega da odstupi i ostavili su mu slobodne ruke u tom pogledu.

Smrt jednog izdajnika

Nedavno je u Kapucinskoj bolnici, u Beču, umro Dr. František Jehlička, koji je i našoj javnosti bio poznat, kao izdajnik prema cehoslovackoj otadžbini i koji je stao u službi njenih neprijatelja te vodio najžešću propagandu protiv svoje zemlje. Jehlička je bio ranije sveštenik i, g. 1906, je izabran za poslanika u ugarskom saboru. Kad je došlo do stvaranja cehoslovacke države, pisao je oduševljene članke u priloge ujedinjenja, ali je g. 1919 emigrirao i započeo iredentističku agitaciju u inozemstvu, živeći uglavnom u Berlinu, Pešti, Varšavi itd. Češki listovi ističu, da je Jehlička bio u duši Madžaron te da se više slagao sa Madžarima, nego li sa najradikalnijim slovačkim nacionalistima. U svojoj agitaciji nije birao sredstva ni saveznike, već je radio u zajednici sa najgorim neprijateljima svoje države i slovenstva, a između ostalih, i sa Pavelićem i Perčecom.

Pitanje Ukrajine, Rusija i Poljska

Pitanje Ukrajine zanima i dalje evropsku javnost, a agitacija u različitim pravcima vodi se na sve strane. I poslednji sastanak poljskog ministara spoljnih poslova, pukovnika Beka sa g. Hitlerom, čini se da je bio posvećen tome pitanju, jer Poljska, u podupiranju ukrajinske propagande, vidi opasnost za teritorijalnu celokupnost svoje države. Medutim ta ista opasnost se oseća i u ruskim krugovima, ne samo u boljševičkim, nego i kod ruskih emigranata, bez obzira kojih stranci pripadaju. Sem male grupe tzv. »parasenaca«, koji izdaju list »Vozrođenje« i koji stoje na gledištu, da boljševički režim treba srušiti bilo čijom pomoću, pa tako i pomoću Japana ili Nemačke, sve ostale grupe ruskih emigranata, pa i najvećih nacionalista i monarhista, uzele su odlučan stav protiv svakog nastojanja da se Ukrajina otepi od Rusije. Dok se u početku govorilo o tome da bi veliki knez Vladimir Kirilovič trebao da postane vladar velikoukrajinske države, on sam je dao nedavno izjavu, u kojoj kaže da će »svaki Rus braniti integritet ruskog teritorija i da će se protiviti otepljenju Ukrajine, bio on menjševik, socijalni revolucioner levice, pripadnik t. zv. Mladorusa, ili tzv. monarhističkih veterana«. I general Denjkin, poznati komandant bele vojske, održao je nedavno u Parizu predavanje o svetskim događajima, u vezi sa ruskim problemom, pa je naročito podvukao da »nijedna Rusija, bila ona caristička, demokratska, repu-

blikanska ili autoritativna, neće nikada dozvoliti otepljenje Ukrajine«. Uredjenje unutarnjih odnosa između Moskve i Kijeva unutarnja je stvar Rusije. I on, kao i svi pristalice odbrane Ukrajine, među emigrantima, stoji na gledištu, da je rušenje boljševizma u Rusiji čisto unutrašnja njihova stvar i da će oni borbu protiv boljševizma nastaviti najodlučnije, ali da neće za to da žrtvuju ni jedan komad ruske zemlje.

Odnosi između nove cehoslovacke republike i Poljske još uvek su u priličnoj zategnutosti, također zbog ukrajinskog pitanja, pošto je Poljacima krivo, da se sa teritorija cehoslovacke države, a naročito iz Karpatske Ukrajine vrši propaganda za ujedinjenje svih Ukrajinaca. Razgovori Beka sa g. Hitlerom izgleda da su se vrtili oko toga, da bi se ta propaganda, čije glavno uporište leži u Nemačkoj, obustavila. Sumnja se, ipak, da li je g. Bek postigao u tome uspeha.

Medutim u samoj Poljskoj ukrajinsko pitanje dobiva sve izrazitiji karakter. Tako je n. pr. Izvršni odbor Ukrajinske demokratske stranke u Poljskoj, držao nedavno skupštinu u Lavovu, na kojoj je prihvaćena rezolucija, u kojoj se protestira protiv unutarnje i spoljne politike Poljske, koja »ide za uništenjem ukrajinske elementa i koja se protiv ukrajinskim nacionalnim interesima«. U rezoluciji se traži potpuna autonomija ukrajinskog naroda, u poljskom državnom okviru.

„S O K O“

novi savezni sokolski časopis, izašao je juče!

Juče je izišao prvi broj novog časopisa »SOKO«, koga izdaje Savez Sokola K. J., umesto dosadašnjih časopisa »Sokolske Prosvete«, »Sokola« i »Sokolica«. Ima 48 strana velikog formata, bogato je ilustrovano, staje samo 45 dinara godišnje i ima ovaj vanredno zanimljiv i svestran sadržaj:

REC UREDNIŠTVA; — Sokolstvo i njegova socijalna funkcija, Rad. Vrhovac; — Biološki izvor Sokola, Dr. Franc Derganc; — Serdar Janko, pesma, Dubovica; — Vaspitna akcija u selu, P. Brzaković; — Civilizacija i čovečanstvo, Josip Boko; — Sokolstvo u školi, Jovan Udicki; — »Sokolu!«, pesma, J. Mrežnički; — Jubilej R. Vrhovca; — Smrt Karla Čapeka; — Sloboda nauke i prosvete.

TELESNO VASPITANJE: O sistemu vaj, pri katerih je treba već telovadcev (Dr. V. Murnik); — Tenis (S. Sekovanović); — Primeri vežbi na spravama za žene (O. Skovran); — Dečija telovežba (J. Sedlaček); — Kazenski pribitki pri smuških likih (F. Majnik); — Proste vežbe za vežbovne časove žena (J. Trdina); — Tekma med Madžari in Italijani v Budimpešti (B. Gregorka); — Knjige i listovi; — Objave.

SOKOLSKA PROSVETA: Pozorište s lutkama (M. Mihalčić); — Organizacija sokolske štednje (P. Aranitović); — Tečajevi za nepismene (J. Udicki); — Prosvetna propaganda (Radio i film); — Službena saopštenja; — Knjige i listovi.

SOKOLSKI NARAŠTAJ: Sokolskom naraštaju (R. Jovanović); — U dobar čas (P. Petrovački); — U prirodu, braćo! (G. Jakovčev); — Zakaj — kam (R. Horvat); — Naši pesnici (Mićun Pavićević, Dr. V. Rašić, St. M. Mutibarić, Joso Matešić); — Radovi našeg naraštaja (J. Mileta, B. Skoporec, J. Skrinjar); — Glasnik; — Za šalu; — Ukrštene reči.

Preplaćujte se odmah svi na časopis »SOKO«!

Kako misle mladi!

Naraštaj Sokolskog Društva Split, počeo je da izdaje svoj sopstveni list, »Mladi Soko«, koji, u drugom broju piše, u članku »Red i rad«:

»Ali da se u radu postigne siguran uspeh potreban je red i disciplina. Kao što je mir najbolji uslov za razvitak kulturnih i materijalnih dobara svake države, tako je red potreban u radu svake organizacije. Redom se i disciplinom postiže da se pojedinci, koji su oduševljeni za istu misao, podvrgavaju skupnom vodstvu.

A u drugom članku, »Sokolsko bratstvo i demokracija«, isti list piše:

»Krivo bi neko mislio da Sokolstvo ima što zajedničkog sa fašizmom ili čak komunizmom. Nije fašističko jer ne teži da stvori nasilni poredak stvari i ljudi. Sokolstvo je građeno i radi na demokratskim osnovama i principima, fašizam odbacuje demokraciju. Sokolstvo zna da svaki narod kao i pojedinac ima

dušu različitu od duše drugog naroda ili pojedinca. Sokolstvo ne priznaje imperijalizam, nasilno širenje vlastite narodnosti, jer poštuje, kako ličnu tako i slobodu drugih naroda.

Neupućeni predbacuju da je Sokolstvo »ljevičarsko«. Sokolstvo hoće socijalnu pravdu i to traži od svakog svog člana, ali ono ne priznaje klasnu i bezobzrnu borbu i vlast jedne klase nad svim drugim društvenim slojevima, ne priznaje razaranja i rušenje privatne svojine, vjere, porodice i ostalih moralnih zakona. Sokolstvo ne priznaje da su ljudi mrtve mašine kojima se može da upravlja polugama, već ono dobro zna da je čovjek živo biće sa svim svojim manama i vrlinama. Ono je uvjeren da će jedino pravdoljubivi i socijalno svijesni ljudi moći da socijalno pitanja riješe, i ono nastoji da takve ljude odgoji u duhu jednakosti, međusobnog poštivanja, bratske saradnje i uzajamne pomoći.«

Iz slovenskog sveta

SLOVACI, ČESI I MADŽARI

List, »Slovak«, koji izlazi u Bratislavi, a koji je glavni organ Hlinkine stranke, objavio je nedavno izjavu Dra Tuka, koja je u mnogom pogledu vrlo karakteristična. Dr. Tuka je bio, naime, poznat kao najveći protivnik Praga, pa je još pre kratko vreme davao izjave o tome, kako Slovaci treba da dobiju potpunu samostalnost i kako im ovo što su dobili, nije dovoljno. Sada, medutim, u toj svojoj izjavi kaže, da je »najveća greška ako Slovaci misle, da su sami izvođili to što imaju«. Naprotiv, sve što imaju, bilo im je dato, pa zato i ne umeju pravilno da cene tu slobodu. I na koncu kaže: »Sva naša nastojanja išla su za tim, da dobijemo autonomiju; dok smo pod pritiskom događaja dobili mnogo više, više čak nego što je bilo predviđeno u Pitsburškom sporazumu i više nego što je predviđao program pok. Hlinkee«.

Slovaci koji sada žive u Madžarskoj, organizirali su se u zajedničku skupinu i poslali su delegaciju u Peštu, koja je tražila da im se dade puna sloboda nacionalnog života, da mogu osnovati svoju vlastitu stranku i da mogu izdavati vlastiti list, »Slovak«. U Pešti im je odgovoreno, da će se njihovi zahtevi proučiti pa je izgledalo da će bar jedan deo tih zahteva biti prihvaćen. Pošto je, medutim, poslednjih dana došlo do žestokih incidenata na granici između Madžarske i Češko-slovačke, ne zna se kako će se stvari razvijati, a postoji bojazan da će slovački zahtevi biti odbijeni, ili bar spretno odloženi.

EMIGRIRANJE IZBEGLICA IZ ČEHOSLOVACKE

Akcija za izbeglice u Cehoslovackoj vodi se u najvećem opsegu. Dosada ima tamo preko 150.000 izbeglica iz sudetskih krajeva, pa vlada vodi veliku brigu o tome kako da ih zaposli. Otpuštanjem udatih žena iz javne službe, misli se da će se dobiti oko 40.000 mesta za izbeglice; ali pošto to nije dovoljno, preduzete su mere da se što veći broj izbeglica smesti u prekomorske krajeve, a naročito u Južnu Ameriku. Upućeni su pregovori sa Argentinom, sa Brazilom i sa ostalim južno-američkim državama, pa vlada sprema uskoro prvi transport izbeglica za južnu Ameriku, koji će obuhvatiti oko 10.000 ljudi. Među njima je najveći broj česke narodnosti, ali ih ima i Nemačaca. U okviru akcije za izbeglice nedavno su najuglednije ličnosti održale govore na radiu, a među njima i ministar socijalne politike, Klumpar, i praški kardinal Kašpar.

CEHOSLOVACI IZVAN ČEHOSLOVACKE

Cehoslovacki narod je već i ranije imao u stranim državama dosta veće manjine, ali sada će verovatno postati narod, koji ima u stranim državama svojih sunarodnika više nego ikoli drugi narod.

Posle revizije granica potpalo je pod Nemačku oko 832.000 Čeha iz Češke i Moravske, oko 8.000 Čeha i Slovaka iz Slovačke; nekih 430.000 Čeha i Slovaka prelaze u Madžarsku iz Slovačke i približno 17.000 Čeha i Slovaka prelaze u Madžarsku iz Pri-karpatske Rusije. Ukupno će oko 1.286.000 Čeha i Slovaka pripasti tuđim državama. Već i ranije su u Nemačkoj i Madžarskoj bile znatne manjine Čeha i Slovaka, velik broj Čeha i Slovaka živi u Francuskoj i drugim evropskim zemljama, a da o Americi i ne govorimo. Prema oštjoj proceni sada se u inostranstvu nalazi 2.250.000 Čeha i Slovaka. Od toga na Ameriku otpada 1.250.000. Znatno broj Čeha i Slovaka živi u Poljskoj i Sovjetskoj Uniji, ali je taj broj teško kontrolisati. U Austriji je preko 100.000 Cehoslovaka, u Jugoslaviji oko 150.000, dalje 40.000 Cehoslovacka u Kanadi, oko 25.000 u Argentinu i u manjem broju u ostalim državama sveta. Iz gornjeg vidimo da Cehoslovaci imaju u tuđini 3 do 3,5 miliona duša. To je čitava trećina naroda.

Plan rada streljačkog otseka

U streljačkom otseku načelnik Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije izraditi je sledeći plan rada za sprovođenje streljačkog pokreta u sokolskim redovima:

A. — RAD SA PUSKAMA:

- 1) — Sa drvenim puškama;
- 2) — Sa vazdušnim puškama;
- 3) — Sa malokalibarskim puškama;
- 4) — Sa vojničkim puškama.

1) — Rad sa drvenim puškama:

Sa ovim puškama želimo da decu naučimo. Sa njima izvodice deca razne vežbe i počec sa izvođenjem gradiva iz nastave gadanja puškom, tako da po prelasku u naraštaj, mogu odmah preći na rad vazdušnom — malokalibarskom puškom.

Težnja je da sva deca budu naučena ovim puškama prilikom sveokolnog sleta u Beogradu 1941 godine.

2) — Rad sa vazdušnim puškama:

Sa ovim puškama želimo da se u toku zimskog nastavnog perioda vežbaju po sokolanama naraštaj i članstvo. Sa njima bi se prelazilo gradivo iz nastave za gadanje školskim metkom po programu nastave za gadanje puškom.

Sa ovim puškama vršice se utakmice sa naraštajem po društvima — četama, župama i savezu.

3) — Rad sa malokalibarskim puškama:

I sa ovim puškama izvodice se na stavi za gadanje puškama u zimskom nastavnim periodu po sokolanama.

U letnjem nastavnim periodu vršice se gadanje i utakmice u slobodnom prostoru.

Gadanja i utakmice sa njima namenjeno je i naraštajcima. Utakmice će se vršiti po društvima — četama, župama i savezu.

4) — Rad sa vojničkim puškama:

Sa ovim puškama izvodice bi se vežbe i gadanja kao i pod 3).

Gadanja i utakmice sa njima namenjeno je članovima. Utakmice će se vršiti po društvima, četama župama i savezu a po potrebi i međunarodne.

POTREBNA SREDSTVA ZA RAD SA PUSKAMA:

- I. — Puške i
- II. — Materijal i streljista.

a) — Drvene puške:

Ove puške do sada su izradene po sokolskim jedinicama po sopstvenoj inicijativi. Svaka je jedinica imala takoreći svoj model.

Prošle godine u streljačkom otseku načelnik Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije izradena su dva modela pušaka (za decu i naraštaj). U sokolskom glasniku br. 39 i 40 od 1937 godine, oštampane su slike ovih pušaka i naredeno je da se u budućem po jedinicama izrađuju puške po ovim modelima. Slike ovih pušaka unete su i u ovoj knjizi.

b.) — Vazdušne puške:

Sa ovim puškama se do sada nije radilo po sokolskim jedinicama. Bilo je slučajeva da su pojedine jedinice iste nabavljale i radile po sopstvenoj inicijativi.

Ove godine ustaljene su za sokolstvo vazdušne puške sistem »Mars» Mod. 100 i 115.

Težićemo da ustalimo svoj model vazdušnih pušaka koje bi odgovarale namenjenoj svrsi i koje bi se dobijale po nižoj ceni.

c.) — Malokalibarske puške:

I sa ovim puškama nije se radilo po našim sokolskim jedinicama.

Ove godine ustaljen je model malokalibarskih pušaka kalibar 5,4 mm., sa kojima će se raditi po sokolskim jedinicama.

d.) — Vojničke puške:

Za obuku i gadanje ovom puškom sokolske jedinice dobile su vojničke puške 7. mm. Mod. 80/7. c.

II. MATERIJAL I STRELIŠTA

Sa materijalom su sokolske jedinice siromašne. Rad je još u začetku i biće potrebno vremena dok se sa ovim snabdu.

Materijal za nišanjenje i gadanje nije skup te ga i same sokolske jedinice mogu nabavljati. Šta je sve od

materijala potrebno može se videti iz nastave za gadanje puškom.

Za izradu streljista sokolske jedinice mogu koristiti uputstva oštampana u ovoj knjizi.

U mestima gde postoje vojnička streljista mogu se i ova koristiti za gadanje. Za ovo postoji i odobrenje od nadležnih.

B. — NASTAVA:

Nastavu iz gadanja puškom i automatskim pištoljem treba izvoditi na redovnim časovima vežbanja. Nastavu izvoditi po odeljenjima, kao što se izvode vežbe na spravama. Pušku treba smatrati kao spravu.

Sa gadanjem vazdušnom puškom otpočeti, kada bude završena obuka iz nastave za gadanje puškom i automatskim pištoljem. Ova gadanja vršiti na redovnim časovima vežbanja i van ovih (po potrebi i želji samih strelaca). Gadanja ovom puškom mogu se vršiti po sokolanama, dvorištima i letnjim vežbalištima sa potrebnim osiguranjima.

Sa gadanjem malokalibarskom puškom otpočeti, kada se vežbači usposobe gadanjem vazdušnom puškom. Gadanja ovom puškom vršiti po dvorištima, letnjim vežbalištima i letovalištima sa potrebnim osiguranjem (ako ima u blizini streljista).

Sa gadanjem vojničkom puškom otpočeti, kada se vežbači usposobe gadanjem vazdušnom ili malokalibarskom puškom. Gadanja ovom puškom vršiti po dvorištima, letnjim vežbalištima i letovalištima sa potrebnim osiguranjem (ako ima u blizini streljista).

Ceo ovaj program nastave i gadanja prelaziti postepeno preko cele godine. U zimskom nastavnim periodu izvoditi nastavu iz nastave za gadanje puškom i automatskim pištoljem i gadanje vazdušnom puškom. U letnjem nastavnim periodu, a naročito pri letovanju, produžiti prednju nastavu i otpočeti gadanja sa malokalibarskom i vojničkom puškom.

Za pravilno izvođenje napred pomenute nastave iz gadanja iz pušaka potrebni su:

- I. — Nastavnici i referenti (vodnici) streljačkih otseka i
- II. — Tečajevi.

I. — Nastavnici i referenti (vodnici) streljačkih otseka:

Za izvođenje nastave za gadanje puškom, kao i za samo gadanje istom, potrebni su spremni nastavnici. Sokolstvo ih za sada neće imati u dovoljnom broju. Zato nam je potrebna pomoć i od vojske, dok se naše prednjaštvo ne usposobi.

Sadanji referenti streljačkih otseka po župama većim delom su oficiri-sokoli. Težiti da sve župe uzmu oficire sokole za referente, gde nema spremnog lica za taj poziv. Načelnici župa na ovaj način olakšaću sebi posao oko organizacije streljačkih otseka. Ovim bi se postigla još tešnja veza između sokola i vojske, što je od uvek bila želja nas sokola. Sokolstvo i vojska, vojska i sokolstvo, to su organizacije, koje teže istim ciljevima.

U pogledu vodnika streljačkih otseka po društvima — četama, važile bi iste napomene kao i za referente streljačkih otseka po župama. Tamo gde se ne bi mogli dobiti oficiri, za ovu dužnost mogli bi se upotrebiti podoficiri-sokoli, koji će sa istom ljubavlju i voljom otpravljati ovu dužnost.

Referenti oficiri i podoficiri-sokoli neće izostajati u ovom pogledu iza svojih drugova iz vojske te i njih uzimati za ove dužnosti.

II. TEČAJEVI:

Jednom svojom okružnicom načelnik Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije obavestilo je načelnikstva bratski sokolskih župa, društava i četa, da se u budućem programu rada na tečajevima predvida i izvestan broj časova i za predmet nastave za gadanje puškom. Ovo je potrebno da bi se naši prednjaci koji nisu služili vojsku, usposobili za nastavničke iz ovog predmeta.

Kako je program rada za pojedine sokolske tečajeve i suviše obiman, to bi vrlo zgodno bilo kada bi se za streljaštvo odredili specijalni tečajevi. Pošto se ovi tečajevi priređuju u zimskom nastavnim periodu, korisno bi bilo kako za vojsku tako i za samo sokolstvo, ako bi se ovi priređivali po kasarnama. Tu bi se naši mladi sokoli upoznali sa vojničkim životom, a i sama bi nastava bila olakšana od strane g. g. oficira. Na ovim tečajevima mogli bi se preda-

vati, pored nastave za gadanje puškom i automatskim pištoljem još i predmeti koji su potrebni za sprovođenje od strane Ministarstva fizičkog vaspitanja naroda.

Samo na ovaj način možemo spremiti dobar sokolski kadar koji bi bio sposoban za sprovođenje obaveznog telesnog vaspitanja omladine.

V. — SARADNJA SA OSTALIM OTSECIMA:

Vrlo bi korisno bilo kada bi se gadanja iz pušaka spojila sa utakmicama ostalih otseka (smučarski, velosipedski i dr.).

Na smučarskim utakmicama bi trebali nositi svi utakmičari celokupnu ratnu spremu i na određenom i uređenom mestu za gadanje staze izvršiti gadanje iz pušaka. Rezultat gadanja trebao bi imati uticaja na krajnji uspeh utakmičara.

Na velosipedskim utakmicama bi trebao biti isti postupak kao i na smučarskim utakmicama.

I ostale utakmice treba vezivati sa gadanjem iz pušaka gde bi se ovo moglo izvesti.

Sve napred pomenute utakmice u vezi sa gadanjem iz pušaka biće mnogo interesantnije i privlačnije za našu omladinu.

Posvetimo li pažnje ovom radu, mi ne samo da ćemo privući veliki broj omladinaca u sokolske redove, već ćemo se odužiti Kraju i Otadžbini, koji na sokole polažu velike nade u sprovođenju ne samo predvojničke obuke, već i našeg narodnog jedinstva.

ZDRAVO!

Referent streljačkog otseka
artiljerijski pukovnik
Dimitrije Pavlović

Opadanje stanovništva u Francuskoj

»Petit Parisien« je doneo nedavno zanimljiv članak u vezi sa demografskim pokretom u Francuskoj i sa opasnošću koja preti zemlji zbog depopulacije. U članku se ističe da Francuskoj preti sudbina, da postane narod staraca. Između svih država na svetu, ona ima najviše lica iznad 60 godina starosti i najmanje ispod 20 godina starosti. Od godine 1851 do 1931, se je srazmer lica ispod 20 godina umanjio za 16 odsto, dok se srazmer onih iznad 60 godina, povećao za 38 odsto. Sem toga, u francuskom stanovništvu ima već sada 66 stranaca na 1000 stanovnika, a ako se računaju samo muškarci, onda dolaze 83 stranca na 1000 stanovnika. Od godine 1872 do danas je, oko pola milijuna stranaca dobilo francusko državljanstvo, putem naturalizacije; pa list vidi u tome opasnost da se izmeni francuski nacionalni karakter.

I druga štampa bavi se slabim prirastom stanovništva pa ističe da će, ako se prilike ne poprave, Francuska kroz 30—40 godina imati svega oko 30.000.000 stanovnika dok će druge države znatno porasti. Štampa nalazi da bi bilo potrebno da svaka francuska porodica ima poprečno najmanje troje dece, da se toj opasnosti izbegne.

Sokolsko društvo Tijesno, u Dalmaciji, preglo je sa najvećim marom da što uspešnije ispuni zavet sokolske Petrove petiletke, pa je u tom pogledu došlo do vrlo lepih rezultata. Naročito je zaslužan za to dugogodišnji starešina društva, br. A. Obratov, koji je dao inicijativu i za formiranje nove sokolske muzike. Ma

Kulturni život

JUBILEJ R. KATALINIĆA-JERETOVA

Naš poznati pesnik, Rikard Katalinić-Jeretov, slavi ovih dana 70-godišnjicu života, okružen poštovanjem svih onih, kojima je svojim rodoljubivim i zanosnim stihovima ulepšao mnoge časove. Jeretov je stari pripadnik Sokolstva, pa je čitav niz svojih pesama posvetio sokolskim svečanostima, sokolskom radu i sokolskim slavama; a nema gotovo jedne rodoljubive priredbe ili sokolske akademije, na kojoj se ne recituju stihovi ovog našeg zaslužnog pesnika. Zbog svega toga, Sokolstvo se radije, da je Jeretov tako visoku starost doživeo u tako dobrom zdravlju i želi mu da još dugo poživi, na korist svoga naroda i na radost Sokolstva.

R. Katalinić-Jeretov je rođen u Istri, kojoj je čitav svoj život posvetio, te je bio jedan od stubova Družbe Sv. Ćirila i Metoda, čiji je zadatak bio širenje našeg nacionalnog duha i prosvete u Istri. Kao jedan od najplodnijih naših pisaca, Jeretov je objavio čitav niz knjiga, u stihu i prozi, od kojih su najpoznatije: »Inje«, »Sa moje liče«, »Sa Jadrana«, »Našim morem i našim krajem« itd. Naš jubilarac je uvek bio zanosni pesnik narodnog jedinstva, dobar Jugosloven, koji je jednako slavio srpske odlike kao i hrvatske. U poslednje vreme posvetio je svoj rad udruženjima, »Jugoslovenskoj Matici« i »Jadranskoj Straži«.

USPESI »SRPSKE TRILOGIJE« U ČESKOJ

Pred nekoliko meseci objavljen je u Pragu češki prevod poznatog romana »Srpska trilogija«, od našeg odličnog pisca, Stevana Jakovljevića. Ovo delo koje prikazuje sve napore, sva stradanja i sva junačka dela naše vojske za vreme velikog rata, i koje svedoči koliku visoku cenu u krvi i žrtvama je trebalo platiti, da se dođe do stvaranja današnje ujedinjene Jugoslavije, naišlo je u češkoj javnosti na redak prijem, tako da nema gotovo jednog lista koji se nije sa najvećom polivalom na nje osvrnuo. Češki kritičari ističu svakako i umetničke odlike Jakovljevićevog dela, plastičan način prikazivanja, vernost ratne atmosfere i toplinu kojom je protkan čitav roman, ali naročito podvlače činjenicu, da Jakovljevićev roman predstavlja dragocen dokument o tome, kako je, samo preko najvećih žrtava, mala Srbija uspeła da se odhrva velikim protivnicima i da postigne ujedinjenje jugoslovenskog naroda. Svi kritičari ističu da bi svaki svestan Čeh trebao da pročita Jakovljevićevu knjigu i da se nadahne njome. Tako u pr. u jednom od poslednjih brojeva »Lidove Noviny« piše Jul. Heidenreich, da »Jakovljevićevo delo, u vrlo dobrom prevodu Otokara Kolmana, sadrži duboku poeziju, punu vernog realizma, klasički pročišće-

nog. Ali iz toga dela govori nam veliki primer bratskog naroda uskrnu-te Jugoslavije, da bez borbe nema puta ka pobeđi.«

A. ŠENOVA I SOKOLSTVO

Prilikom stogodišnjice rođenja Augusta Šenoa, koja je nedavno proslavljena, objavljuje Dr. F. Bučar u zagrebačkom »Jutarnjem listu«, članak pod naslovom »Šenoa i Sokol«. U tom članku Dr. Bučar citira jedan Šenoin putopis u Češkoj, u kome veliki naš pripovedač opisuje prvi izlet praških Sokola, na čelu sa Dr. Tyršem i Fügnerom, na brdo Ržip kod Lutormežica, koje igra u češkoj staroj istoriji vrlo važnu ulogu. Šenoa je oduševljen tim izletom, kome je i sam prisustvovao, i sa najvećom ljubavi opisuje odoru Sokola, njihov nastup i njihovo držanje.

Dr. Bučar u svom članku govori i o odnosu Šenoa prema hrvatskom Sokolstvu, kome je Šenoa bio član već od prvih početaka. Sa naročitim ljubavlju je pisao o radu Sokola, o njegovom značenju i o zabavama što ih je Sokol priređivao u Zagrebu. Prilikom smrti Šenoine, Sokol je učestvovao na pogrebu, a pridružili su mu se i ljubljanski Sokoli; pa je nakon toga bio za sve Sokole, koji su došli na pogreb, priredjen naročiti banket, na kome je starešina ljubljanskog Sokola, Hribar, pledirao za zbliženje svih slovenskih sokolskih društava i isticao Šenoino slovensko osećanje.

Sabiranje priloga za čehoslovačke sokolske izbeglice

Na upućeni apel od strane Saveza SKJ, kojim su br. župe umoljene da ne čekaju završne pošiljke od svojih jedinica, prikupljenih priloga za stradale braću izbeglice u Čehoslovačkoj, poslate su bratske župe sledeće sume do konca decembra:

1) Župa Banja Luka	din.	38.515.—
2) „ Beograd	„	51.529.—
3) „ Bjelovar	„	3.374.—
4) „ Celje	„	5.118.25
5) „ Cetinje	„	4.870.50
6) „ Karlovac	„	8.895.50
7) „ Kragujevac	„	13.623.50
8) „ Kranj	„	3.720.—
9) „ Ljubljana	„	10.598.85
10) „ Maribor	„	15.812.75
11) „ Mostar	„	5.971.—
12) „ Niš	„	19.034.—
13) „ Novi Sad	„	66.162.—
14) „ Novo Mesto	„	3.095.50
15) „ Osijek	„	4.570.50
16) „ Petrograd	„	11.537.—
17) „ Sarajevo	„	9.042.—
18) „ Skoplje	„	12.471.75
19) „ Split	„	6.615.50
20) „ Sušak-Rijeka	„	13.214.50
21) „ Šibenik	„	5.990.50
22) „ Tuzla	„	9.038.—
23) „ Užice	„	2.273.—
24) „ Varaždin	„	703.50
25) „ Zagreb	„	46.379.25

Din 372.155.35

Kako se iz izloženog vidi, sve su se župe odazvale apelu Saveza. Imovinske i druge prilike su u župama različite, te se može razumeti velika razlika u sumama pojedinih župa. Ukupna suma, iako je daleko od toga da može mnogo pomoći tešku nevolju i veliku potrebu, za čije su podmirjenje potrebna ogromna sredstva, ipak je, s obzirom da je u Sokolstvu našim veliki broj siromašnog članstva, dosta zadovoljavajuća i pokazuje koliko je naše sokolsko članstvo bolno primilo tešku nesreću čehoslovačke braće.

Iz sakupljenih podataka vidi se, koliko je jedinica iz pojedinih župa učestvovalo u ovoj plemenitoj akciji, i kako je veliki broj jedinica još van ikakvog učešća u, do sada poslatim sumama. Međutim, pošto i sada prilozima stižu svakodnevno, to Savez SKJ moli br. župe da sve svoje jedinice pozovu, da sakupljene priloge pošalju najdalje do kraja januara 1939 god.

Iz stranog gimnastičkog sveta

OTKAZAN ORLOVSKI SLET

Čehoslovački Orlovi su bili već ranije zaključili da će, u god. 1939. prirediti u Pragu II sveorlovske slete. Međutim, usled poslednjih događaja u Čehoslovačkoj, vođstvo čehoslovačkih Orlova je zaključilo, na sednici od 18. decembra, da taj slet za sada otkazuje.

AKTIVNOST FRANCUSKIH GIMNASTIČARA

Javljaju iz Pariza, da francuski gimnastičari spremaju za godinu 1939. veliko takmičenje triju zemalja, Francuske, Engleske i Nemačke. U francuskom telovežbačkom svetu raspravlja se tom prilikom mnogo o lošem položaju, u kome se nalazi gimnastika u Francuskoj, zbog toga što ne postoji jedan jedinstveni gimnastički savez, već tri saveza, i to »Union France«, pa zatim »Radnički gimnastički Savez« i »Katolički gimnastički savez«.

TELESNO VASPITANJE U NEMAČKOJ, U PROŠLOJ GODINI

Nemački organ za telesno vaspitanje, »Wegweiser«, donosi pregled međudržavnih takmičenja što ih je Nemačka imala sa različitim zemljama u godini 1938. Prema tom izveštaju, Nemačka nosi prvenstvo u takmičenjima sa ostalim nacijama. Dok je u godini 1933 imala samo 63 takmičenja sa stranim zemljama, a godine 1936 ih je imala 127, ove godine je broj takmičenja sa stranim zemljama porastao na 184; i to sa 26 različitih nacija sveta. Od tih takmičenja, kod 119 njih je Nemačka odnela pobjedu; 55 ih je izgubila, a 10 ih je ostalo neodređeno. U Evropi je Nemačka imala takmičenja sa svima državama, osim Litve, Albanije, Španije, Grčke, Bugarske i Sovjetske Rusije. Najviše takmičenja je imala sa Francuskom, Belgijom i Holandijom. U takmičenjima sa 19 od tih zemalja, Nemačka je ispala pobjednica, dok je bila pobedena od Amerike, Argentine i Engleske. Takmičenja sa Švedskom, Čehoslovačkom, Irskom i Estonijom oskula su neodlučna.

GDE ĆE SE PRIREDITI OLIMPIJSKE IGRE, G. 1944.

Američki olimpijski odbor odlučio je na svom plenarnom sastanku, u Bostonu, da kod Međunarodnog olimpijskog odbora u Lausanne postavi kandidaturu za priređivanje XIII modernih Olimpijskih igara, 1944. godine. Glavni grad američke automobilske industrije, Detroit, se izjavio spremnim da preuzme na sebe sve troškove priredbe. Sve finansijske brige preuzimaju na sebe automobilske industrijalci, koji su već dovršili planove za gradnju jednog olimpijskog stadiona, za 110 hiljada gledalaca. Međutim u redovima olimpijskih vlastodržaca malo izgleda na tako brzi uspeh imaju Amerikanci, koji su tek nedavno, 1932. održali X Olimpijske igre u Los Angelesu, i već ranije, 1904. u St. Louisu. Najviše izgleda ima London, koji je već ranije postavio kandidaturu za priredbu igara 1944. godine. Rim također želi da priredi što skorije moderne olimpijske igre, podvlačeći da se u Rimu još nikada nije održala proslava Olimpijade, dok je London već imao priredbu, 1908. godine. I Lausanne, sedište Međunarodnog olimpijskog odbora, želi da proslavi pola veka osnivanja modernih olimpijskih igara, u mestu gde počiva telo osnivača Pierre de Coubertina. Lausanne je tako, po svemu sudeći, najjači kandidat. Treba spomenuti i to da Japan nije sasvim odustao od priređivanja olimpijskih igara u Tokiu. On je molio samo da mu se to odgodi do boljih prilika sa Kinom. Poznato je također da države Južne Amerike, koje toliko mnogo vole sport i toliko troše za šiljanje svojih izabranika na evropske olimpijske igre žele što prije prirediti jedne olimpijske igre u Buenos Airesu ili u Rio de Janeiru. Prema tome popis

kandidata za priredbu igara raste. Budimpešta, Varšava, prije građanskog rata i Španjolska pa Jugoslavija, Grčka, Kairo, i drugi žele priredbu proslave Olimpijade. Možemo biti sigurni da do 1984. neće biti poteškoća s premalim brojem ponuda i kandidatura.

IZ FRANCUSKOG GIMNASTIČKOG SAVEZA

Nedavno je biran novi predsednik Unije francuskih gimnastičara (»Union France«) i to pukovnik Lecocq, dok se bivši predsednik, Manchet, zahvalio na toj časti. Novi predsednik je do sada bio direktor odeljenja za telesno vaspitanje u Ministarstvu prosvete.

AKTIVNOST »HITLERJUGEND«

»Hitlerjugend« je, za godinu 1939. uzela geslo: »Godina sporazumevanja«. Pod tim geslom hitlerovska mladež hoće da proširi veze sa sličnim stranim organizacijama, da ih pozove da posete Nemačku itd. Prošle godine je hitlerovska mladež priredila izlete u Japan, Italiju i Jugoslaviju, a ove godine se sprema u Tursku, Argentinu i Boliviju. Kod tih izleta daju se priredbe telovežbačkog karaktera.

TAKMIČENJA U DANSKOJ

Danski Savez za telesno vaspitanje sprema velika međunarodna takmičenja u godini 1939. povodom 40-godišnjice svog postojanja. Na tim takmičenjima uzeće učešća sve nordijske zemlje.

BROJ UČESNIKA NA LINGIJADI

Za Lingijadu, koja se sprema godine 1939. u Štokholmu, do sada se prijavilo oko 5.000 učesnika.

Zanimljivosti iz doma i sveta

U Celovcu je nedavno »Slovenska prosvetna zveza«, centralna kulturna organizacija koroških Slovenaca, imala opšti zbor, koji je brojem učesnika nadmašio sve dosadnje zborove. Predsednik ove organizacije, prema izveštajima nemačkih listova, iznio je sadašnji položaj koroških Slovenaca i glavne misli-vodilje za daljnje držanje slovenske manjine. Njegove su se misli kretale u ovom krugu: »Mi koroški Slovenci priznajemo dve misli vodilje: Na jednoj je strani bezuslovna lojalnost prema državi i režimu, a na drugoj što uža veza sa materinskim narodom. U Karavankama nismo nikada gledali svoje kulturne granice, a u doba radija su takve granice i nemoguće. Mi smo svagde uvek kod kuće, gde se slovenski peva i gde se naša slatka materinja reč govori. Mi u Koroškoj poznajemo samo Nemce i Slovence! Sve ono, što u obitelji govori slovenački, je slovenačko.«

U Engleskoj se mnogo govori o stvaranju nove političke stranke, koja bi se, prema jednim, imala nazivati »strankom narodnog preporoda«, prema drugima naprosto »Novom političkom skupinom«, a prema trećima »Pokretom sto tisuća ljudi«. Nije još također jasno, da li će to biti prava politička stranka, odvojena od ostalih partija, ili tek društveni pokret, kojemu će pripadati ljudi iz svih dosadanjih stranaka. Čini se međutim, da će u početku biti to samo pokret, koji se tek docnije treba da pretvori u stranku. Idejni pokretač čitave te stvari je poznati engleski državnik Churchill, a u pokretu se nalazi velik broj uglednih ličnosti iz engleskog političkog života. Dva glavna cilja novog pokreta jesu: ubrzanje i pojačanje naoružanja, i što energičnija spoljna politika.

Engleski kapital se, u poslednje vreme, sve više investira u Rumuniju, ma da je i do sada igrao golemu ulogu u rumunskom narodnom gospodarstvu. Pređ kratko vreme uložili su Englezi mnogo kapitala u hemičku industriju, kao i u industriju

životnih namirnica, a u poslednje vreme spremaju se da uzmu učešća i u rumunskoj industriji zlata. U petrolejskoj industriji je uloženo do sada tri i po milijarde leja engleskog kapitala, što znači da se gotovo polovina rumunske industrije nafte nalazi u engleskim rukama. Dalje je engleski kapital vrlo zainteresovan u rumunskoj tekstilnoj industriji, a sva veća metalurgična preduzeća, koja u poslednje vreme punom parom rade za rumunsku vojsku, nalaze se u rukama engleskog novca. Misli se da iznos engleskog kapitala, uloženo u Rumuniju, iznosi preko pet milijardi leja.

Kod zvaničnih svečanosti Nove godine u Rumuniji primećena je zanimljiva novost, da su ministri, ulazeći da čestitaju Kralju praznike, pozdravljali Kralja rimskim pozdravom, tj. dizanjem desne ruke. Tako javlja »Jutro.«

Javljaju iz Berlina, da nemački đaci iz sudetskih krajeva ne smeju da se upisuju na nemačkim univerzitetima u Rajhu, već treba svi da uče na nemačkim univerzitetima, ili na tehničkim školama u Pragu ili u Brnu.

Godišnja skupština Sokolske štedionice u Zagrebu

Prema zaključku sednice Upravnog odbora, od 14. decembra pr. g. a na temelju §§ 54 i 55 Pravila, sazivamo Izvanrednu Glavnu skupštinu zadrugara Sokolske štedionice, za nedelju 22. januara 1939. u 9 s. ujutro u prostorije Sokolske župe Zagreb (Preradovićeveva 4/II). Dnevni red: 1) Pozdrav predsednika, 2) Izmena Pravila, 3) Izbor dvojice članova u Upravni odbor, 4) Eventualni predlozi Eventualni predlozi moći će se rešavati samo onda, ako stignu Upravnom odboru pismeno barem 8 dana pre glavne skupštine (§ 56 g.).

Obzirom na tačku 2) dnevnog reda, treba da je na skupštini prisutna, ili zastupana, barem polovica svih zadrugara (§ 57). U koliko ne bi u određeno vreme pristupio dovoljan broj zadrugara, održaće se skupština 1 sat kasnije, da reši dnevni red po tačkama 1), 3) i 4).

Zadrugari, koji su zaprečeni da osobno prisustvuju glavnoj skupštini, mogu biti zastupani po punomoćnicima, koji moraju također biti članovi zadruge. Otsutni zadrugari moraju punomoćniku izdati pismenu punomoć, overovljenu po Upravnom odboru zadruge. Jedan punomoćnik može da zastupa najviše 10 otsutnih zadrugara (§ 58).

Zdravo!

U Zagrebu, dne 5. januara 1939.

Upravni odbor.

Odašiljanje pošte Srvezu SKJ. i sokolskim listovima

Savez SKJ. uputio je svima bratskim župama, društvima i četama, okružnicu, u kojoj kaže:

Reorganizacijom poštanske službe u Beogradu ukazala se potreba, da se, radi nesmetanijeg i bržeg dostavljanja poštanskih pošiljaka Saveznoj Upravi, na svakoj pošiljci dađe oznaka: Poštanski Fah br. 342, dok druga naznaka adrese (ulica i broj) nije potrebna. Na taj način će Savezu namenjene pošiljke stizati mnogo brže i ranije nego li do sada, pa će to ubrzati i poslovanje Saveza, a župe i jedinice će brže dobiti odgovore.

Savezna Uprava moli sve bratske jedinice da ovo smatraju vrlo važnim i da prema tome postupe.

Uredništvo i administracija »Sokolskog glasnika«, jednako kao i nove savezne revije »Sokol«, moli također sve bratske župe, društva i čete, kao i sve pojedince i saradnike sokolskih listova, da sve svoje pošiljke, koje tim listovima upućuju, adresiraju uvek sa nazna-

kom: Beograd, — Poštanski fah br. 342, bez potrebe da naznače i ime ulice.

To je naročito važno za sokolsku štampu, jer je dosadašnjim upućivanjem pošte na Savez SKJ, ili na adresu listova, ali bez naznake poštanskog faha, pošta stizala sa znatnim zadocnjenjem, što je za novinarski rad od vrlo velike štete. Novom naznakom poštanskog faha, pošta će stizati mnogo brže i tako će sokolske novine moći ranije da dobiju poslate im članke i vesti.

TRAZI SE FILM

Umoljavaju se sva braća i sestre našega Saveza, koja su imala prilike da vide na platnu projekciju sahrane Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, II deo, da nas izvole o tome izvestiti i to: gde su i kada su projekciju videli, kako bi se što lakše ušlo u trag tome filmu. Ovaj film je unikat i za nas dragoceni dokument. — Sniman je na uzanoj 16 mm. traci. Izveštaje po ovoj stvari treba slati Prosvetnom odboru Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, Beograd, Prestolonaslednikov trg 34.

Baš je izišao iz štampe novi veliki kalendar za sokolsko selo, za god. 1939. pod naslovom:

»SOKOLSKA NJIVA«

Kalendar ima 160 strana velikog formata, ukusno je uređen, ima preko 40 lepih ilustracija, pun je poučnih i zabavnih članaka, od najboljih sokolskih i ostalih pisaca Jugoslavije, sa drži popis današnje stanja jugoslovenskog Sokolstva, a naročito je važan što sadrži bogata uputstva za zemljoradnike i uopšte za gospodarski i ostali rad na selu.

Naručuje se kod »Prosvetnog Odbora Sokola Kraljevine Jugoslavije«, Beograd, Poštanski fah 342.

Cena je Kalendaru samih 8.— Dinara!

POGREZIVA VRATILA

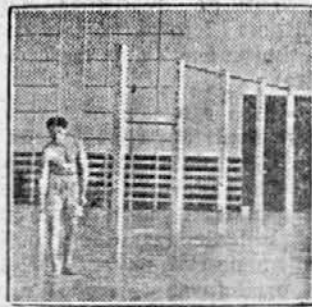
SU NAJSAVRSENIJI NAČIN VRATILA

Svi stari sistemi su nepraktični i bivaju uklonjeni.

Usavršene sprave dobavlja specijalna

TVORNICA GIMNASTIČKIH SPRAVA

J. ORAŽEN
RIBNICA NA DOLENSKEM

Izvozna Banka A.D. BEOGRAD

UPLAČEN AKCIJSKI KAPITAL
30.000.000.— DIN.

FILIJALA U TIRANI (ALBANIJA)

Obavlja sve bankarske poslove

Prima

Uloge na štednju

po knjižicama i žiro računima i

Ukamaćuje najpovoljnije

Izdaje pod zakup pod minimalnu cenu, u čeličnom betonu ozidane

Sefove (čelične kase)

Za smeštaj i obezbeđenje hartija od vrednosti, nakita i dr.

Razgranate veze sa inostranstvom

Kupovina i prodaja

valuta i hartija od vrednosti